

ABONAMENTUL :
 Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an 14—
 Pe 3 luni . . . 7—
 Pe o lună . . . 2-40
Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40— franci
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Zeinyi Nrul 1/a.

INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.
 Mulțămite publice și Loo
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se înapoiază.

O afirmare a sufletului românesc

— Manifestația universitarilor dela Viena —

Azistăm la o renovare a conștiinței române.

Nu e o lună de când din întunecatului Sătmar am primit știrea că patru tineri au susținut cu arma în mână onoarea inimii sfânt al durerilor noastre și al speranțelor noastre, batjocurând de o ceată de evreo-maghiari în stare de ebrietate.

Ranele vitejești ale d-lui dr. N. Pop, unul dintre acești voinici, căpătate cu aceasta ocazie, nu s'au închis bine și iată că primim o altă veste, semn și mai strălucit al renașterii conștiinței românești care se anunță ca o reacțiune puternică, numai la un an după alegerea sângeroasă din 1910.

*

Miercuri seară în sala soc. Volksbildungsverein din Viena, o mână de tineri universitari români a știut să îngenunche trufia celui mai arrogant ungar, a nefastului Albert Apponyi, omul care a răpit peste 600 de școli neamului nostru.

În vasta sală plină de public, unde se dusesse să-și refacă, lustruindu-o cu vopsea unui fals modernism, reputația pătată în timpul întunecatului său minister, omul care a cutreerat jumătate din globul pământesc ca sol al minciunii îmbrăcat în haina pacifistă, după ce comisese cel mai abominabil atentat împotriva sufletului unui popor; oligarhul care a sfidat un neam de 3 milioane și jumătate de suflete, a trebuit

să-și plece ochii, în fața numai a unui pumn de români, prin care însă se manifesta puterea elementară a revoltei legitime și a dreptății palmuite a unui neam întreg.

Inconjurat de prinți, de conți, de baroni, de forțe polițienești și de sute de inși veniți pentru el, zadarnic se ridicau glasuri ca să acopere strigătul celei o mână de bravi care-l biciuia cu privirea și cu cuvântul.

„Jos Apponyi“, „Jos autorul legii școlare“ răsuna glasul celor puțin dominând sala.

Iar magnatul ironic, arrogant și cinic, biciuit de forță elementară a adevărului, cu masca obrazului palidă și lividă, descompusă de turbare, de umilință, de rușine, abia rânjia bălbăind promisiunea că nu va vorbi despre „politica actuală“ nici despre „persoane politice actuale“ și până în cele din urmă a fost silit să-și înghită discursul zbatându-se ca o fiară în menajerie sub privirile drepte și hotărâte ale feciorilor de valahi.

A fost cea mai meritată pedeapsă pentru omul lipsit de suflet care a crezut că poate împăca pretenția de campion al ideilor moderne cu cea de călău al culturii unui neam.

*

Onoare vouă tineri universitari din Viena.

Nu vă cunoaștem cine sunteți, dar nu face nimic.

Urmași ai plășilor lui Stefan-cel-mare din țara sumbrului Voevod și feciori ai juzilor, ai cnezilor și ai iobagilor de aici, voi vă-ați dovedit feciori vrednici ai părinților, moșilor și strămoșilor voștri care nu odată au dat ochi pe alte țărâmurii, sprijiniți numai pe dreptatea lor cu părinții magnaților care aveau numai puterea. Voevozi și Domni sau simpli plugari și cărturari, numindu-se Stefan-cel-mare și Mihai-viteazul, sau Horia și Iancu, ori de câte ori ai noștri cu dreptatea noastră s'au întâlnit cu puterea lor, ei au trebuit să plece ochii sub privirea fixă și hotărâtă a dreptății.

În numele Împăratului cu al cărui înn a-ți început denunțarea înșelătorului, nu odată sângele viteaz și generos al înaintașilor voștri a curs din belșug, în timp ce ei și-l târguiau pe al lor.

Voi a-ți arătat astfel că dacă împăratul se pare că uită și răsplătește cu zbirii de felul lui Apponyi loialitatea românească, în schimb în sufletul neamului românesc este adânc săpată speranța că Cezarul nu uită.

Nu vă cunoaștem bravi tineri, dar în acest moment toate bătăile inimii noastre sunt pentru voi.

Oricare vor fi urmările actului vostru, sus să aveți inimile. Nu uitați că aceia care într'un moment dat au înțeles bătăile de inimă ale poporului lor și au știut să le tălmăcească, nu vor fi singuri niciodată.

Indignarea îndelung înăbușită a miiilor și a sutelor de mii de români care au fost lipsiți de cultura românească de către

ERNST AHLGREN

Pe patul morții

Trad. de Senior

Vicarul în anticameră își punea pardesiul. Chipul lui tânăr, mai rece decât firea și deja îmbătrânit de sbărciturile cari îi brăzdează colțurile gurii, spatele lui arcuit, umerii înguști, pieptul turtit și tras înăuntru, ar fi provocat cu siguranță milă, dacă expresiunea lui de îndestulare dură n'ar fi protestat contra oricărei simpatii.

Eu n'am lipsă să stăruiesc pe lângă d-ta: aceasta e o împrejurare în care ar fi bine ca blândețea Evangheliei să cedeze rigoarei legii, zise păstorul care cu o mână ținea de clanța ușii camerei sale, iar cu cealaltă își apropia pipa de buze ca să tragă câteva fumuri.

— Eu voi face ceia ce-mi va porunci conștiința mea, replică sec vicarul.

— Bine înțeles, răspuse bătrânul păstor cu un zâmbet silit și mâncându-și parcă vorbele. Doriam numai să vă amintesc că ne găsim aici în fața uneia din acele legături, pe cari noi ceilalți, slujitori ai bisericii, n'am putea-o combate și condamna în deajuns.

— E cam târziu să începi a le combate pe patul de moarte, replică vicarul într'un ton batjocuritor, care nu arăta un mare respect față de superiorul său.

— Evident murmură acesta, dar eu n'am

putut s'o scot la cale nici odată cu oamenii aceștia.

— Eu urăsc viața de destrăbălare și de scandal, strigă tânărul vicar, și sunt hotărât s'o urmăresc până în ascuțiturile ei cele mai tainice. Să fii siguri că nu voi avea nici o slăbiciune.

— Da, da... dar răbdare totuși, zise bătrânul. Cu răbdare, se face mult.

— Eu n'am văzut ce se face. Iarba rea încolțește pretutindeni. E vremea să folosim puterea.

— Da, da, să lucreze fiecare după darurile pe cari le-a primit. De altfel, Per Krabb a fost un om brav.

— Un om brav!... omul care trăește cu o țititoare condamnată odinioară pentru pruncucidere!

— Da, da, aceasta este într'adevăr o întâmplare rea, borborosi păstorul în fumăria pipei sale, în vreme ce vicarul lua pe umeri geanta cea mare de piele, în care erau închise toate obiectele pentru cuminecat, și se îndepărta de casa parohială.

Depărtarea era ca la un sfert de milă. El luă mai întâi un drum de pădure destul de rău umblat, apoi o potecă îngustă care alerga de-alungul șanțurilor. Cerul era de un albastru palid, deasupra unor câmpuri de secară semănate și a ondulațiilor grâului de primăvară. Dar orizontul era cercuit cu nouri împânziți, cari se risipeau în fulgi ușori de culoarea pucioasei. Căldura era greoaie, aerul nemișcat.

Vicarul înainta, încovoiat, cu acei mărunți pași repezi pe cari îi dă oamenilor obișnuința cu orașul. În dosul unui mesteacăn plâpând și piper-

nicit, casa apăru: o casă scundă, cu streșină roșie și cu acoperișul plin de mușchi, cu o fereastră de fiecare parte a ușii. Era și o grădiniță cu verze și un șopron, totul închis cu gard.

Vicarul deschise ușa și intră. Se lipise tinda, iar nisipul, împrăștiat de curând, scârțâia supt picioarele lui. Acum era pentru întâia oară când avea aface în chip serios cu niște oameni dela țară, pe cari nu-i cunoștea decât văzându-i la târg în oraș și vorbindu-le de două ori din înălțimea catedrei. Și avu impresia că nu-i printre ei decât un străin. El știa, înainte de plecare, că avea să se ducă la o locuință a crimei, și, înarmat de mai înainte împotriva oricăror desgusturi, își închipuise blestemata vizuină — pe hidoasa femeie în sdrențe, și pe rogojina patului, chipul bărbatului, un chip brutal, istovit, însemnat cu pecetea morții.

El apăsă pe ivorul ușii din năuntru și se opri în prag.

O senzație stranie îl cuprinse în fața acestei umile odăi, în care totul respira duminică săracului. Lenuper mărunțit era presărat pe podeala de pământ bătut. Mobilierul de lemn alb fusese frecat cu săpun, iar razele piezișe ale soarelui care cădeau prin micile geamuri verzui, dar spălate cu îngrijire, proiectau pe albul zidurilor lumina aurie a serii.

El își scoase pălăria. Aceasta era talpa iadului pe care se aștepta s'o găsească?

Ea ședea la masa trasă lângă pat, și pe care o față din pânză ordinară o transformase în altar, și se vedea bine, că citise biblia deschisă în fața

omul nefast a cărui mască ați smuls-o de pe frunte în fața vienezilor, a căpătat o strălucită satisfacție prin vitejia noastră.

Voi ați dovedit și de astă dată că pădurea profundă și vecinic verde a neamului nostru nu a încetat a da odrasle, care în momente hotărâte să știe manifesta cu vitejie durerea lui.

Izbită în inimă presa ungurească și cea semită din Viena vă va acoperi de insulte; să vă fie un semn acesta că v'ați făcut datoră.

Să știe fiecare că neamul nostru precum nu uită binele ce i-se face, nu uită nici ranele ce primește.

Vă salutăm cu mândrie și cu admirație. Sunteți tinerimea vitează și entuziastă, hotărâtă la fapte și generoasă în suflet care-și pregătește intrarea în maturitate prin afirmarea puternică și pozitivă a sufletului național.

Este întotdeauna un semn de depresiune morală, epoca în care generațiile unui popor sunt toate caracterizate prin fenomenul bătrâneții.

Asemenea depresiune morală urmează după o mare oboseală materială a unui neam sau după marele curente de decepțiune sufletească.

Atunci forțele morale a le unui neam dormitează, iar sufletul național se sbate de moarte în nesfârșita dispută a unui criticism sterp.

Dar când suflul entuziazmului a încălzit sufletul tinerimei, când îndoiala este spulberată de vântul roditor al încrederii în sine și în viitorul neamului, când tinerii sunt tineri, afirmând prin entuziasmul lor creator de fapte pozitive sufletul național, este neîndoios că epoca scepticismului sterp s'a dus, că sănătatea reia în stăpânire organismul național, căci normalitatea deplină a însușirilor fie-cărei generații este o dovadă neîndoioasă de normalitatea vieții neamului.

Salutăm în voi pe vestitorii unei asemenea renouări a sufletului românesc.

Salutăm în voi pe vestitorii prezentu-

lui de renaștere a mândriei românești și de afirmare a sufletului național care începe.

Cu tineri ca voi toate legile lui Apponyi sunt sperietori de copii.

Să trăiți.

Demisia lui Aehrenthal. *Acuma se poate afirma cu siguranță, că plecarea lui Aehrenthal se va întâmpla mult mai curând, decât cum se credea. Din Viena se anunță, că Aehrenthal e grav bolnav și că starea lui e disperată. Ieri dimineața se svonise în Viena, că ministrul de externe a leșinat în birou. Boala lui s'a agravat atât de mult, încât este exclus ca el să poată conduce mai departe ministerul externelor.*

La început se credea, că ministrul de externe va merge pentru câțva timp în concediu și că în timpul acesta M. Sa monarhul va numi un suplinitor care să conducă ministerul de externe. Acum însă nemi fiind nici o speranță de o ameliorare a stării sanitare a contelui Aehrenthal, urmașul lui va ocupa definitiv acest post înalt.

Plecarea grabnică și neașteptată a contelui Aehrenthal incontestabil constituie o gravă lovitură în primul rând pentru guvernul Khuen. Prin depărtarea lui Aehrenthal situația guvernului unguresc devine foarte critică, deoarece, se știe, Aehrenthal era un sprijin puternic al guvernului unguresc.

Bugetul comun. Din Viena primim știrea, că șeful intendaturii militare, șeful de secție Berger a plecat la Budapesta, unde va lua parte la debaterile, cari se țin în ministerul de finanțe în chestia bugetului comun.

Apponyi despre reforma electorală. Contele Apponyi fiind în Viena, pentru a-și continua sirul conferințelor de pace în afară de hotarele Ungariei, a făcut următoarele declarațiuni unui ziarist vienez, în chestiunea schimbării ministrului de externe și a chestiunii externe, apoi despre situația politică în Ungaria a repetat ceea ce a spus în ședința de luni a camerei. S'a exprimat că nu e destul dacă guvernul va satisface pretențiunile kosuthiștilor în chestiunile militare, ci va trebui să impace partidele, independentist și 48-ist, cari vor prioritatea reformei electorale. Despre reforma electorală contele Apponyi a spus următoarele: Eu pot

să spun numai atât, că ar face bine guvernul dacă n'ar mai amâna reforma electorală. Suntem datori să îndreptăm neglijarea de 40 ani. Se știe că și partidul nostru stă pe baza sufragiului universal, care promovează interese maghiare. Despre amănuntele reformei electorale nu pot face nici o declarație fiindcă ar fi prea de vreme aceasta.

Alegeri noi? În ședința de ieri a camerei Ladislau Lukács și-a rostit discursul atât de mult așteptat din partea opoziției ungurești. La începutul discursului Lukács a declarat, că despre chestiile politice va face declarații contele Khuen Hédervary, deoarece el, a spus Lukács, nu este autorizat din partea guvernului să facă astfel de declarații. Dealtfel vorbirea aceasta, spun ziarele ungurești, totuși a fost interesantă, deoarece Lukács nu s-a putut stăpâni, ca să nu facă vre-o câteva declarații, cari luminează întrucâtva viitorul. Firește, Lukács a desaprobat obstrucția.

Obstrucția și parlamentarismul — a spus el — nu încap laolaltă. Focul și apa. Obstrucțiunea e faptă brutală. Iar faptelor brutale numai cu fapte brutale poți ca să le răpunzi. În cazul extrem, guvernul va apela la națiune.

Justiștii i-au răspuns: Pofțiți numai și dizolvați camera! Lukács a vorbit apoi într'un mod pașnic.

— Să nu ne atacăm unii pe alții — a spus el — căci doară cu toții suntem unguri.

— Aceasta să o spui în alegeri — a răspuns opoziția.

În general se crede, că vorbirea de ieri a lui Lukács a fost o prevestire a viitoare situații. Se crede, că contele Khuen ori va demisiona, ori câștigând aprobarea M. Sale a monarhului — va ordona alegeri noi. După o altă versiune va urma un cabinet Andrassy-Lukács. Și presupunerea aceasta e cu atât mai verosimilă, deoarece vorbirea lui Lukács e o adevărată parafrază a discursului lui Andrassy. Incontestabil, intențiunea lui Andrassy, spun ziarele ungurești, este: zădărnicierea descurcării pe baza sufragiului universal.

ei, până în clipa când auzise pe preot. Se sculă și își puse ochelarii în carte cu o încetineală care vrea să câștige timp. Chipul ei de țărăncă obișnuită arăta peste 50 de ani. Scurtă în trup, cu șolduri largi și umerii patrați, ea stetea atât de încovoiată că ai fi crezut-o cocoșată. Fața îi era roșietică și brună ca învelișul unei nucii coapte, dar fața aceasta avea doi ochi pe cari vicarul nu-i va uita: ei erau bruni și plini de întunerec, scrutători și aspri, și așa de neliniștiți ca ochii unui animal sălbatec care simte un inamic.

Ea nu-și întinse mâna cum obișnuiesc țărăni, rămase nemișcată și așteptă. La salutul scurt al vicarului, ea răspunse printr'o clătinare din cap, fără a-și întoarce totuși ochii dela această față nouă.

— Doarme?, făcu vicarul aruncând o cântătură spre pat.

— Nu.

Ea ocolii în jurul mesei și, aplecându-se asupra bolnavului.

— Părintele e aici, zise ea.

Un glas răgușit articulă câteva cuvinte, iar femeia ridică numai decât pe muribund, și îl rezimă cu spatele de o pernă.

În clipa aceasta, vicarul zări o altă persoană pe care n'o observase încă: un flăcăiandru lung, slab, secătuit, slăt și pe care îl întinse într'un fotoliu umblător, grosolan fabricat. Figura lui, de o paloare închisă și bolnavicioasă, avea un aier bătrânicos. Putea să aibă cincisprezece ori șaisprezece ani, și era orb.

Muribundul întinse mâna vicarului.

— Ce bine c'ai venit, părinte, bolborosa el, silindu-se să-și stăpânească tusea.

Vicarul îi luă mâna și răspunse:

— Nu puteam să nu viu. Cum te afli?

— Oh, asta-i răul morții, replică bătrânul, a carui tuse răgușită isbucni.

— Da, e gata de ducă, murmură femeia de partea cealaltă a mesei.

— Mamă, sunt obosit, zise o voce plângătoare în fotoliu.

Femeia fără a răspunde, întinse un țol pe lăița îngustă așezată între sobă și ușă, apoi se apropie de tânăr, își vârî un braț sub genunchi și celalalt la spate, îl ridică și străbătu odaia cu un pas greu și sigur care făcu să geamă nisipul sub păpușii ei de lemn, deși îi punea pe pământ cu precauțiuni de liniște infinite. După ce orbul fu culcat aproape de sobă, ea se întoarse la spatele mesei, de unde putea să vadă pe bolnav și pe preot.

— E copilul vostru? întrebă acest din urmă.

— Nu, dar îmi zice totdeauna mamă, făcu ea cu un glas sec și dușman, cu un glas care părea a zice: „Ci nu te ocupa de mine!”

O tăcere urmă: se așteptau vorbele preotului.

— Krabb, gândit-ai, zise el, la ora aceasta când cineva părăsește viața și când merge să se infățișeze înaintea tribunalului lui Dumnezeu care știe totul?

— Omul nu gândește întotdeauna cum ar trebui să gândească, azardă bătrânul.

— Spre pildă, te-ai gândit la relațiile acestea în cari a-ți trăit unul și celalalt, adaugă el, plimbându-și privirea dela bărbat la soție.

Dar nici unul, nici celalalt nu știau hotărât ce înțelegea el prin aceea. Cuvântul *relație* nu era de fel din acelea pe cari le cunoșteau.

— În sfârșit, pentru ce nu v'ați căsătorit? reluă el.

Ei tăceau. Ce importa în clipa aceea de eram căsătoriți ori nu? asta n'are nici o urmare la oamenii de seamă lor, și ei nu-și explicau stăruința preotului.

— Și totuși, urmă aspru vicarul, nu îndemnurile v'au lipsit. Nu odată v'a povățuit preotul să veniți la biserică.

Bolnavul începu a trada o anumită neliniște.

— Ea n'a voit, făcu el din cap, arătând pe femeie.

— De ce n'ai voit?

Vicarul se întorsese spre ea și întâlni aceiaș privire plină de întunerec.

— Nu știe oare părintele... lucrul ăsta de odinioară?

— Că ți-ai omorât copilul?

Fiindcă vorbea unui criminal, el credea că avea dreptul s'o tutuiască.

— Da.

Nici cea mai mică șovăială în glas, nici cel

Părerile oamenilor imparțiali asupra situației noastre interne — adnotate

IV.

Declarațiile domnului prof. D. Comșa.

E o credință deșartă înrădăcinată la poporul nostru, că dacă ți-se aprinde urloiul casei, tu să-i stângi vâlvătaia, aruncând pe ea oțet. Citind în seria „imparțialilor” și declarațiile d-lui D. Comșa, publicate în N-rul din 10/23 ianuarie curent al „Tribunei”, ni-a venit vrând-nevrând aminte procedeul național întru potolirea focului. La noi arde urloiul casei — *nu casa* — de-a binele. Toată funinginea nemăturată de ani, toată rășina murdară ce-i împiedecă curentul, arde și fumegă și-i prea firească, ca din mistuirea ei să nu se producă parfumuri odorante și ca fumul ei gros să-ți usture ochii și să-ți întunece vederea. Iar „d. D. Comșa, venerabilul profesor din Sibiu și distinsul nostru luptător politic de pe vremea memorandumului...” în loc să facă și să propună, ce face toată lumea pricopsită, în ziua de azi, la asemenea ocazii: înfundarea urloiului și înăbușirea focului prin lipsirea lui de aer, iar apoi curățire radicală — d-sa, ca să se a-rete național get-beget... haid cu oțetul!

Și încă ce oțet?! Plămădit pe stratul unei scârbe hrănite bine în cursul a nu mai puțin decât 20 de ani. Halal dar de „imparțialitate” din partea omului, care e convins, că greșeli făcute, ori nefăcute acum sunt 20 de ani, trăiesc și se perpetuiază, ori învie iarăși, ca ura neputincioasă în sufletele celor slabi de înger.

Căci aievea: o areală mai oțetită, de cât ceace exală din înșiruirea întreagă a celor spuse de d. D. Comșa — nici nu vă puteți inchipui, onorabili cetitori. Am stat bine pe gânduri, să redăm și noi întreg interviul d-lui D. Comșa, ori să ne cruțăm cetitorii, de acest păhar măcar... Și totuși îl dăm. *Ca dovadă* — cea mai clasică posibilă — de „imparțialitate” *nu oțetită ci oțetită*. Iat-o:

mai mic accent de muștrare de euget, nimic decât această nepătrunsă dușmănie.

— Dar de vreme ce trăiați împreună, era mai bine să vă căsătoriți decât să îngrămădiți, precum ați făcut, crimă peste crimă.

Picături mari de sudoare se prelinsă pe fruntea bătrânului. Și tânărul își simți inima strângându-i-se, dar el își simția datoria sa de a fi neîndurat.

— Atunci, eu nu voi putea avea cuminecătura? — murmură în sfârșit bătrânul sub ochii acuzatori ai preotului, iar fața lui galbenă ca ceara se înfioră de groaza misterioasă. Căci pentru el, mântuirea sufletului său depindea numai de un da ori nu, al preotului. Că va primi cuminecătura și va fi mântuit, ori această taină îi va fi refuzată și va fi condamnat.

Cu toate acestea vicarul, după cum „ordonă slujba lui, vorbea de iertare, despre întoarceri la credință pe patul, de moarte, despre îndurarea lui Dumnezeu și despre credința, care sfințește.

Bolnavul se culcase din nou, își împreună mâinile, dar, de sigur, el nu urmărea de fel rugăciunea preotului.

Întrebarea rămânea mereu în ochii lui tot așa de simplă: ori că preotul îi va da cuminecătura și totul e bine, ori că preotul va întârzia prea mult și sufletul lui va fi pierdut.

Tânărul înțese gândul muribundului și gândul acesta îi păru îngrozitor. Tot ce i-se predase în lungii lui ani de studiu, cădea în fața unei

Care este părerea dv. asupra situației noastre interne? Trebuie să deschid aceste rânduri cu câteva mărturisiri de ordin personal. De un deceniu și mai bine eu nu fac politică militantă. Apropierea nemijlocită de factorii conducători ai mișcării noastre politice mi-a inspirat odinioară hotărârea de a lua asupra mea rolul unui simplu observator. Deziluziile influențează totdeauna conduita noastră.

Când cu procesul memorandumului, acum donă decenii, mă ispitesc din când în când gândul de a lăsa politica militantă în grija cărmacilor oarecum „predestinați”, între altele tocmai fiindcă avusem ocazie de a cunoaște, din intuiție proprie felul conducerii și peripețiile politicii naționale.

Ceea ce m'a determinat apoi a mă retrage irevocabil a fost un episod, care m'a întristat până în adâncul sufletului. Poate e bine să-l amintesc aici ca să explic în câteva desgușturi ce m'a cuprins de atunci încolo, pe mine, care mă avântasem în văltoarele politice entuziasmat ca puțini alții.

În cursul a 14 luni nesfârșite, cât a dăinuit întemnițarea, de repetite ori luasem unanim înțelegere de a mulțumi în corpore, pentru cazul grațierii, împăratului la Viena, firește cu ignorarea guvernului cărmuit de satrapul Bánffy, care ne înfundase la — răcoare.

Dar abia scăpați din închisoarea Vațului „frunțiișii dintâi” au ținut a-și da tainice întâlniri în capitala apropiată și după multe și pe semne, anevoioase ticluiri cu samsarul stăpânirii curtenitoare, iată că dat mi-a fost a vedea părsind saloanele celui mai somptuos hotel doi colegi matadori, gătiți ca de bal, mergând în landou închis, la acelaș Bánffy, vezi doamne, spre a săruta, după zisa mea de atunci, gârba-ciul care ne lovise.

În fața acestei stranii întâmplări, care și azi, după 20 de ani, stârnește în mine legitimă indignare și scârbă, nu mi-a rămas decât să renunț la așa zisa politică.

Aș putea continua cu episoadele dar mă rețin, temere având de a nu mă putea opri cu una cu două. Atâta adaug, că am urmărit cu viu interes peripețiile ce s'au perândat în ale politicii noastre interne. Mă cred îndreptățit deci să spun câteva cuvinte în treacă asupra stărilor dela noi. Din capul locului declar că voi vorbi sincer și fără multă rezervă.

Trec dar la întrebarea pusă și constat și eu

ignorări de adânci, o concepție a lucrurilor atât de străină de a sa.

El căuta cuvinte, cari să-l facă înțeles acestor nenorociți.

Dar ei nu înțelegeau limba lui precum n'o înțelegeau pe a lor.

El tăcu.

Muribundul, cu respirația din ce în ce mai grea, nu arăta nici o nerăbdare; nu făcu nimic spre a grăbi hotărârea judecătorului său. Dumnezeu puse în mâinile preotului puterea de a osândi și a ierta: el se pleca înaintea puterii acesteia, cu supunerea apăsătoare cu care egalii săi în mizerie supoartă greutățile lumii acesteia.

Această resemnare mută, care mărturisea despre o viață întreagă de privațiuni, de reclamații fără rezultat, de muncă fără bucurie, strânse pe vicar de o nespuse emoție; el simțea apăsând asupra-i ca un reproș, căutătura femeii, mereu închisă și neîncercătoare.

Ia nu-i făcu impresia unei răutăți păcătoase, dar ghiceai în ea ceva necunoscut și puternic, de care tânărul era aproape înfricat.

Nu-i mai rămânea decât să facă ce se aștepta dela el.

El scoase din geantă vasele sfinte și-și îmbracă haina lui de preot.

— Per Krabb, mai ai ceva să-mi spui? întrebă el, încet de tot, aproape blând.

— Nu.

Totuși, bătrânul îl privea cu un aier nehotărât, în care citeai o preocupare secretă.

că, situație mai critică, mai păgubitoare interesele naționale nici că s'ar putea inchipui.

Negreșit că în prima linie conducerii partidului îi revinea datoria imperioasă de a premerge cu exemplu bun și de a mulțumi și împăca spiritele extrem de agitate, începând, așa zice eu, cu opreliștea publicării de învinuiri fără rost în organul propriu, învinuiri și pogrindiri, în parte grave, cari mai ales ele au deslănțuit viforul atâtor discuții și hărțuiri pătimașe.

Cu ori ce preț și cu orice jertfe, pacea și armonia de mai înainte trebuiesc readuse.

Ceeace ierta nu se poate este că, în ciuda atâtor stăruințe de o parte și atâtor promisiuni de altă parte, comitetul executiv n'a apucat după atâta amar de timp, a înfăptui organizația partidului. Urmările sunt pe cât de evidente pe atât de triste și din seamă afară păgubitoare. Înăfptuirea organizației se impune de urgență.

Adnotările noastre:

Așadar dta ai fost chemat dle profesor D. Comșa, să faci pe „imparțialul” în judecarea unei situații, create de politica militantă, pe care dta, pentru anumite „peripeții”, n'o mai faci „de un deceniu și mai bine”. Da, da. O recunoaștem și noi, politica militantă, are nenumărate peripeții și produce desiluzii multe și e cel mai îngrat meșteșug și doar singurul, care nu se remunerează la noi, dar reclamă cea mai dărză persistență și încă ceva: îl îndrumă pe fieștecare om la locul lui, după pricepere, după putere și după *putința jertfirei de sine*. Vede-ți, dvoastre, pus cu un deceniu și mai bine, de puterea aceea minunat selecționătoare a politicii militante, la locul dvoastre, a-ți produs în acest scurt interval, adunând țesături și răbojuri vechi, mai mult și mai rămănător, decât daea a-ți fi rămas și pe mai departe lângă răboiul cel cu multe și incurcate ițe ale politicii militante a neamului nostru, unde suveice nu vă era prea la îndemână, ori dacă stăruiați ca însuși să mai faceți zilnic câte-o creștătură pe răbojul viu al neamului. *Vă rugăm să cetiți cu liniște*. Pus la locul dvoastre a-ți produs cevași, care iarăși v'a produs și recunoștință și remunerație, cum politica militantă nu e în stare s'o producă nimănui și niciodată. De ce dar vă întoarceți iar pe tărîmurile ei atât de sterpe în bucurii de clipă, mai cu seamă

— Vorbește în toată liniștea, datoria mea e să tac.

— Nu-i pentru asta, răspuse bătrânul. Mă gândiam numai...

— Ei bine?

— Că poate ea!...

— Ia, ce!

— Ia n'a îndrăsnit să se cuminece de atâția ani.

— Atunci mă gândeam. Dar, poate asta-i cu neputință.

— Ca s'o poată face acum?

Vicarul cântă la femeie, pe care vorbele lui o făcure să tresară.

— Nu vreau, zise ea, înainte ca el să fi răspuns la propria lui întrebare.

— Pentru ce? întrebă el.

Bătrânele încrețituri ale feței sale dată cu coaja verde de nucă tresărira straniu, dar ea își stăpâni emoția, și repetă cu glasu-i sec:

— Nu vreau.

Bătrânul avu un aier de descurajare, și vicarul crezu chiar că distinge lacrimi în ochii lui.

— Asta nu-mi folosește mie nimic, adaugă ea, bruscă și aspră și cu ochii la fel cu ai unui câne care se retrage mărîind.

Preotul, fără a se mai ocupa de ea, începu rugăciunea.

Ea își împreună mâinile, făcu câte-o plecăciune de căteori numele lui Isus fu pronunțat, și părea a urmări rugăciunile cu o reculegere pe care preotul o observă.

când foarte just spuneți, că: „Desiluziile influențează totdeauna conduita noastră“?! Nu vă era teamă, că: *urgisirea înăbușită în cursul alor 20 de ani, o poate falsifica chiar?! Mai ales, când ar fi fost să vă constituiți în „imparțial“ și să pliniți rolul calmatorului?!*

Ori credeți d-voastre, că scormonind greșeli nepăcătuite de acum sunt 20 de ani, veți promova mai cu succes stăpîrea celor de azi?! Și făcând-o aceasta, mai ales în felul bănuitor de veninos, cum o faceți, credeți că o să contribuiți la înlesnirea scăpării din vârtejul acesta blăstămat al atâtor mișești bănueli și al atâtor nebănuite mișelii?!

„Procesul memorandumului“ noi cu fapta l-am trecut în domeniul istoriei deja. Și nu-l amintim și nu-i scormonim amintirile, nu că nu i-am cunoaște fazele, ci fiindcă chiar cunoscându-i poticnirile, i-am tras și consecvența de-abinele, cu făptuirea. Nu cu vorba. Căci instinctul rudimentar și sănătos, ce zace în sentimentul de pietate ce-l simțești în fața istoriei și nici atât sentimentalismul, în fața celor trăitori azi, cu rol pe vremea aceea, nici prudenta chiar, nu ne-a determinat, ca făcând să-i tragem consecvențele și să lucrăm, câtă vreme temeul consecvenței acesteia izvorește din propria noastră intuiție și numai atunci să simțim necesitatea transpunerii celor experiate și experimentate în scris și în publicitate, când va pieri generația, care și nescrie le știe, cum știm noi de pildă, că a fost pe vremea aceea unul, care a scris chiar și și-a tăgăduit scrisoarea proprie.

Să nu mai continuăm dar cu cele de ordin personal. Să rămânem la obiect, cum nu v-a lăsat din nenorocire firea, să rămâneți d-voastre.

Și să constatăm și noi, că: „situație mai critică, mai păgubitoare intereselor naționale, nici că s'ar putea închipui“ — decât cea de azi.

Când totul se sfârși, secătuit, dar scăpat de groază și liniștit, bătrânul căzu din nou pe perină. Norii, cari cerniseră orizontul, se ridicaseră pe cer și prin fereastră, aproape de patul lui, el putea să vadă îngrămădirile lor de un albastru violet, care începea să se întunece.

— Marna! Strigă el deodată — și părea a-și fi uitat cu totul de prezența preotului — cum o să care, pentru numele lui Dzeu, stăpânul secara, dacă toamna e tot așa de amenințătoare!

— Krabb, tu nu trebuie să te gândești acum la lucrurile pământești, zise preotul cu un ton aspru. Bătrânul tresări și-și ridică ochii spre el. Mereu reproșuri, reproșuri până în clipa din urmă. Asta era vieța săracului! Fața tânărului se contractă în fața acestui respect tăcut al unei sărmane ființe, obișnuită a primi totul fără a se plânge și fără a se apăra.

— El a slujit la moșie vreme de treizeci și cinci de ani, zise femeia, cercând un zâmbet slab, care era ca o scuză, iar când e vorba de interesele stăpânului, el uită totul.

Vicarul se întoarse rușinat de sine însuși.

— Haide, dormi, adaugă ea încet, culcând pe bătrân lângă zid și ridicându-i țolul pe umeri.

Vicarul rămase privindu-l, și întrebări îi ardeau buzele.

— Cât timp ai trăit d-ta cu el?

— De când... eram liberă.

— E mult de atunci?

— Douăzeci și unu de ani.

— Ce vârstă aveai când veni cealaltă întâmplare?

— Optsprezece ani.

Ea îi răspundea fără să-l primească și cu o mână distrată urma să netezească patul.

— Cari sunt împrejurările cari te-au adus aci, îndată după aceea?

„Nicht grad so arg!“ Și cu toate acestea să acceptăm. Dar vina nu-i lipsa de conciliantă a comitetului. Ci chiar contrarul.

Dacă e să-i bagi vre-o vină conducerii, e chiar aceea, că prea a închis ochiul față de greșala „fratelui“ și că prea a tăiat „vifei grași“ cu tot prilejul aparentelor reveniri a „fiilor rătăciți“ și că prea a fost răbdător — față de toate încolțirile și încolțiturile oțelite și oțetite și că a dat prea mult răgaz adunării gunoiului. Acum, că grajdul lui Augias e plin, curățirea e mai grea muncă, decât chiar a lui Hercule, căci vorba lui Heine: „Alle Ochsen sind drin und sie misten weiter“.

Logic ar fi dar: „Pro primo, afară cu boii!“

Să trecem însă peste această invinuire prea puțin serioasă și cu atât mai puțin temeinică, adusă la adresa comitetului din partea d-lui D. Comșa — cum e tot atât de lipsită de bază, că „blajinul“ comitet ar fi inițiat „nerostul invinuirilor și al pogrigrilor“. Slab „observator“ d. profesor Comșa. Să trecem la unicul „novum“, ce ni-l prezintă declarația d-sale în șirul imparțialilor: *accentuarea atât de expresă și atribuită ca supremă vină comitetului — lipsa de organizație.*

E o chestiune aceasta de mare importanță și asupra căreia am vrea să insistăm cu tot dinadinsul și chiar de aceea ne rezervăm dreptul, ba ni-o impunem ca datorie chiar, să chiarificăm chestia cu organizația, în unul, sau câteva articole speciale, cari vor urma acestor „adnotări de păreri imparțiale“, ca reflexii generale asupra lor și ca o logică consecvență a lor.

Acum deocamdată atât numai:

De fapt, lipsa organizației se simte amarnic. Nelipsind ea, e cert, că nu s'ar fi răscolorit nici certele noastre interne atât de acut, nici nu i-ar fi năzărit nimănui, ca asupra comitetului să provoace „declarații imparțiale“, nici nu s'ar fi putut urma

Ea se întoarse spre el — iritată.

— Ei aveau cu toții vărsat, trebuia de sigur cineva care să-i îngrijească.

— Dar pentru ce tocmai d-ta? Nu era el căsătorit?

— Nevasta lui murise în ajunul sosirii mele. Era încă în cosciug.

— Avea mulți copii?

— Cinci, asta era cel mai mic. Și cu degetul, ea arătă laita de lângă sobă.

— Cum au fost copiii față de d-ta?

— Hm!

— Ce întrebare ciudată! Aceștia erau copiii ei mașteri.

— Dar el, zise vicarul arătând pe orb.

— El își pierduse ochii când cu vărsatul, și n'a avut niciodată decât pe mine.

— Și Per el — însuși?

Ea lupta cu lacrimile cari năpădiau ochii ei negri.

— Oh, el... el... el a fost...

Și ea se întoarse, incapabilă de a adăoga o vorbă.

— Vă iubiați într'adevăr?...

Dar vorbele acestea îi scăpaseră. El se opri deodată.

Ea nu răspunde. Iar el se roși aproape pentru indiscreția sa.

Își îndoi haina de preot, învăli vasele sfinte și-și atarnă geanta de umăr ferindu-se de a face sgomot. Apoi se furișă în tindă, și prin crăpătura ușii mai aruncă o ultimă privire.

În picioare lângă pat, femeia nemișcată plângea. Greoaia ei statură se proiecta pe geamuri, cari scânteiau de o strălucire verde, și pe perețele alb.

Vicarul lăsă binișor să cadă clanța ușii și se îndepărtă.

seria, pe lângă tot atâta efortare, a „imparțialilor“ nici până la 4 măcar. Căci organizația implică disciplină înainte de toate, iar disciplina solidaritate, iar solidaritatea înseamnă azi și de vecii-vecilor: putere. Și întregă organizația, disciplina, solidaritatea și puterea aceasta mai însemnează ceva: *parțialitate* — pentru binele și fericirea neamului din care faci parte, pentru promovarea intereselor lui, pentru potențarea forțelor lui de renitență și nicidecum nu — imparțialitate, pentru salvarea aparenței, să-i zicem chiar a unei dreptăți, care va rămânea însă pe veci platonică, nefind solidar reclamată, ba chiar cu spargerea solidarității achiată!

Atât. Iar mai departe o să redăm în întregime sa răspunsurile dlui D. Comșa. Ne-am repeta, dacă le-am mai face și mai departe adnotările. Ele se alătură, când părerilor dlui dr. Mihu, când acceptă soluția dlui P. Cosma. Dar nu le lipsește nici pe mai departe „acreața oțetită particulară“.

Poftim:

Ce credeți despre neînțelegerile celor două ziare din Arad?

Ce opinie aveți față de svonul cu pretinsa tradare a „Tribunei“?

Neînțelegerile, sau mai bine zis, vrajba dintre ziarele aradane, o consider eu unul nu atât ca provenind din jignirea unor vanități și aspirații personale ce le-ar fi nutrint unii sau alții, ci cu deosebire din faptul, că trifoiul Mangra-Brote-Slavici, vornicii „Tribunei“ de odinioară, au mers cu ticluelile „diplomatice“, până a se arunca fătîș în brațele guvernului care li-se părea prevenitor și darnic.

Acest pas a stărnit nedumeriri și bănueli ușor de explicat, dat fiind că triumviratul cărmuise până bine de curând naia „Tribunei“. Ca mulți alți aderenți, am rămas și eu înmărmurit și bănuind întreagă redacția, la început. Dar văzând, că „Tribuna“ nu pregetă a da, ea mai întâi aprigă năvală, infierând acel pas nesăbuit cu pecetea negrei tradări de neam și continuând a fi intransigentă în toată puterea cuvântului repede mi-am recucerit încrederea de mai înainte.

Fapt neîndoios este astăzi că, după atâta toropeală și deducții prăpăstioase în sprijinul acuzei grozave ca și când stăpânii și cărmaci actuali ai „Tribunei“ ar fi comis și ei, în rând cu amintita troiță, păcatul tradării, nu s'a adus până în prezent măcar și numai o singură dovadă serioasă.

Așa fiind, rămâne să se încheie acest odios dosar, tradarea ziarului „Tribuna“ fiind și așa, vorba d-lui Mihu, o fantomă, iac'asa de ochii lumii naive.

De altcum, valorile „tradării“ par a se alina oarecum tiptil și pe nesimțite, negreșit în lipsa de dovezi. Dar fiindcă gogorița asta trebuie menajată și menținută la suprafață cu orice preț, fie și cu armele calomniei iată că „ploaia de săgeți“ și cu ea fulgerulele păcatului se descarcă, cu vârf și îndesat, asupra poetului Goga, cinstea intrupată și lumina ochilor noștri.

Că d. Goldiș, exponentul comitetului și directorul ziarului, vezi dragă Doamne, autorizat, a mers până a îngădui să se publice asemenea năzbății încornurate, este o dovadă mai mult, că d-sa este călăuzit de patimă fără leac și că a sunat ora înlocuirii sale prin alt personaj mai puțin năvalnic. La din contră: videant consules!

Găsiți că din cele două ziare, unul, trebuie să părească Aradul, — care din două?

Răspund în treacă, că asupra acestui punct împărtășesc întocmai opinia d-lui P. Cosma, care știut este, stăruie pentru strămutarea ziarului autorizat în capitala țării, eventual pentru strămutarea la Cluj, Orăștie sau chiar la Sibiu.

Ați observat un singur moment, dela începerea campaniei împotriva acestui organ de publicitate, când „Tribuna“ ar fi părăsit linia de intransigență în politică?

Credeți că e de importanță ca neînțelegerile între ziarul „Românul“ și „Tribuna“ să se curme în cel mai scurt timp, — prin ce remedii?

Admiteți ideea distrugerii numitului ziar?

O neiertată și regretabilă greșală de tactică a săvârșit comitetul executiv atunci când, ce-

„impar-
ci organi-
coate, iar
ea însem-
întreagă
și puterea
alitate —
din care
intereselor
de reni-
ționalitate,
em chiar
însă pe
nată, ba
tăiată!
edăm în
Comșa.
și mai
ă, când
tă solu-
ește nici
iculară“.

louă ziare
nsa tradare

raja din-
l nu atât
și aspi-
sau alții,
Mangra,
odinioară,
până a se
li-se pă-

bănueli
ratul căr-
unei“. Ca
mărmurit
. Dar vă-
ea mai
nesăbuit
continuuând
vântului
mai în-

mpă atăta
sprijinul
carmacii
în rând
s'a adus
gură do-

est odios
d și așa,
de ochii

se alina
în lipsa
buie me-
rice pref,
ia de să-
carcă, cu
cinstea

și direc-
orizat, a
semenea
mult, că
și că a
onaj mai
nt con-

ie să pă-
i punct
ma, care
ziarului
ru stră-
biu.

inceperea
te, când
politică?
rile între
cel mai

tactică
nd, ce-

dând unor intervenții particulare, s'a amestecat și ingerat unde nu trebuia, decretând cu dela sine putere suverană „trădarea“ și cu ea distrugerea „Tribunei“, ca și când încătușarea libertății cuvântului și amuțirea opiniilor mult puțin osebite ar fi soluția cea mai nimerită și expeditivă, ca la armată.

După cum era de prevăzut, ziarul osândit, fără doar și poate, la peire, s'a apărat voinicește rămânând în picioare și astfel comitetul a îndurat, hotărât lucru, un veritabil și meritat eșec, în paguba ireparabilă a prestigiului său și așa ciuruit.

Până a nu încheia spusele, țin și eu să accentuez, că răspunderea pentru situația destrăbălătă și încăleită de azi cade, lucru clar, în sarcina conducerii oficiale, care trebui-va să întrevină fără multă zăbavă și până ce cangrena urgiei nu s'a încuibat prea adânc.

Încolo țin a suleva, că aderez la propunerea d-lui Mihu de a se exmite o conferință mixtă și că decisiunile luate vor trebui supuse comitetului executiv spre încuviințare și înfăptuire.

Adnotăm pe scurt:

Apologie fără margini la adresa d-lui Goga, și ghionturi — la adresa comitetului. Aria aceasta am mai auzit-o. Nu e nouă. Se repetă și — n'am adnotat-o. Dar acum chiar trebuie s'o spunem: *Chestia d-lui Goga e sub judecata jurului.* „Tribuna“ — *dacă nu interviuați ei, ori invers, cum vă place, ar trebui să aibă bunul simț, să nu prejudece privitor la chestia aceasta. Noi ne abținem dar și dela comentariu.*

Ar rămânea însă altceva de adnotat: e răspunsul la ultimele întrebări a d-lui D. Comșa. Cu „*greșala de tactică*“ ce-ar fi săvârșit-o comitetul.

Avem firma speranță, că seria „imparțialilor“ n'o să fie interminabilă și ne rezervăm dreptul de-a răspunde și la acest răspuns mai târziu.

Iar acum o întrebare numai, asupra căreia înzistăm însă, să se cugete toți „imparțialii“:

„*Ce-ar fi dacă comitetul, scârbit și el de peripețiile politice militante, ar veni și ar zice: prea pătimiși acuzații, clandestini incuizitori și voi „imparțiali“ judecători — haid, luați-ne locul...?!*”

Oare poporul și-ar putea spune părerea și în favorul cui și-ar spune-o?! Și s'ar ferici?!

E o chestie de nimic aceasta, pur personală, de nici o importanță deosebită — mai ales acum, în fața viitorului apropiat, în care se frământă și dospesc reforme mari, radicale, o întreagă revoluțiune, care reclamă unitate și concentrare de puteri — dar totuși gândiți-vă — înainte de a fi imparțiali!

Și răspundeți!

Tripla alianță în primejdie? Lucruri extraordinare se petrec acum între Berlin și Roma. E o încordare între curtea regală a Italiei și curtea imperială a Germaniei și cauza e, se spune din sursă bine informată, că regina Margareta și-a pierdut influența sa pe lângă rege. Un fapt care s'a remarcat de curând e următoarea coincidență: Era vorba ca împăratul Wilhelm să facă o excursie pe Mediterană și în acest scop se pregătiseră iachetul „Hohenzollern“ și vasul „Sleipner“. Dar fără veste vine o desamintire, care se lansează în momentul când prințul de Bülow a făcut o vizită reginei Margareta a Italiei.

Prințul a fost mai multe zile oaspele reginei mame într'unul din castelele ei din provincie. Ce scop avea această vizita?

Se spune cu siguranță că era o încercare supremă de a întări tripla alianță și de a împăca cele două curți.

Regina Margareta e partizană a triplei alianțe și într'o zi istoria va spune ce parte a luat dânsa la încheierea alianței între Italia și Germania.

Dar de vre-o câțiva ani, influența ei asupra

regelui scade meru, iar de vre-o câteva luni, Italia nu mai are decât o singură regină, pe regina Elena, a cărei influență crește pe măsură ce scade cea a reginei Margareta.

Odată cu influența reginei Margareta a scăzut, în aceleași proporții și pornirea pentru Germania.

Nu incape îndoială că regina Elena n'a uitat unele cuvinte injurioase pentru dânsa, publicate de vre-o câteva ziare germane pe la începutul anului 1909. Nimica n'a putut-o hotări să vie la Berlin împreună cu soțul ei, cu prilejul vizitei ce a făcut-o acesta în anul 1901 și 1902. Ea nu s'a dus nici la Venetia ca să primească pe împăratul și pe împărăteasa Germaniei. Regele, spune un inițiat, n'a putut nici el să vadă fără jignire că împăratul, la fiecare din călătoriile sale la Corfu, a fost aplaudat de venețieni, cărora le este foarte simpatic.

Acuma, guvernul german și-a jucat ultima cartă și astfel se face că prințul Bülow, invitat de regina Margareta, a fost mai multe zile oaspele ei. Ce s'a tratat în cursul îndelungatelor conversațiuni, pe cari regina mamă le-a acordat prințului? E vădit că nu ne-am înșela că ele au atins mai cu seamă aceste două puncte: reînnoirea triplei alianțe și o întrevvedere între perechea regală a Italiei și împăratul și împărăteasa Germaniei.

Din momentul ce ziarele germane denunță astăzi ceea ce până acum ascundeau cu multă grijă, adică dezacordul dintre Roma și Berlin, înseamnă că vizita prințului Bülow a avut un rezultat negativ.

Campania unui ziar belgian contra Turciei. Ziarul „L'Independence Belge“ publică un violent articol împotriva Turciei. Autorul articolului spune că Turcia nici nu poate pretinde ca să fie tratată pe baza dreptului ginților. Intreaga posesiune a Turciei e compusă din jaf. Nu există nici o singură parte a Turciei care să fie turcească și să nu se vorbească de fapte prescise, de oarece de 50 de ani toate popoarele subjugate de Turcia luptă pentru libertate, așa că nici odată nu se poate vorbi de un fapt împlinit. Românii, bulgarii și sârbii s'au și liberat. Acum vor să facă același lucru armenii, macedonenii și chiar și arabii. În asemenea împrejurări, unde e Turcia turcească? De altfel turcii nu sunt măcar în stare să se guverneze singuri.

Dovada pentru aceasta constă în faptul, că națiunile mici, cari s'au liberat de sub jugul Turciei, s'au dezvoltat și organizat foarte repede în mod modern, conform civilizației europene, în timp ce Turcia a rămas în aceeași veche stare. Tot ce s'ar putea face mai bun pentru Turcia ar fi ca aceasta să fie ocupată de puterile europene. Turcii înșiși ar râsufia. De acea ar fi un joc copilăresc acela de a dojeni pe Italia că a lucrat contrar dreptului ginților“.

Conflict între Argentina și Paraguay. Din Buenos-Ayres se telegrafiază: Ministrul de externe din Argentina dr. Bosch a dat instrucțiuni ambasadorului în Asuncion ca să ridice protest la guvernul din Paraguay, contra atacurilor săvârșite asupra corăbiilor și instalațiilor navale. Guvernul din Paraguay însă a denegat brusc orice clarificare, la ce dr. Bosch a incredintat pe ambasador să pretindă satisfacție în timp de 24 ore, la caz contrar se vor întrerupe toate legăturile diplomatice.

Căderea cancelarului german Bethmann-Hollweg. Din Berlin vine știrea din cercuri bine informate, că Bethmann-Hollweg își va da demisia în scurt timp ajungând aripa dreaptă în minoritate în cameră. Urmașul lui se zice că e contele Posadowsky, care nu numai la liberali ci și la social-democrați are multă trecere.

Prin denumirea lui probabil se va schimba cursul politic de până acum.

O scenă în camera Belgiei. Din Bruxelles se telegrafiază: Conducătorul socialiștilor Vandervelde a fost atacat în coridoarele camerei de un ofițer cu numele Baron de Lepine. Atacul însă n'a succes. Vandervelde fiind mai repede, l-a lovit pe atentator în față. Mai mulți servitori au sărit în ajutor și i-a despărțit. Motivul atacului este vorbirea lui Vandervelde în cameră cu câteva zile mai înainte, în care a acuzat mulți ofițeri, numindu-i cu numele, cu transgresiuni și maltratarea negrilor în Congo. Intre aceștia a fost numit și sublocotenentul Baron de Lepine.

Faptele dlui Sever Bocu

directorul politic al ziarului „Tribuna“ și vicepreședinte al sindicatului presei române din Ungaria și Transilvania

D. Sever Bocu, directorul ziarului „Tribuna“, căpetenia oșelilor, cari și-au pus de gând să regenereze viața publică românească, să prăbusească „pedestalele“ pe cari s'au coșat frunțașii nevrednici ai națiunii noastre, să „selecționeze valorile morale“ în sânul neamului românesc, în n-rul 11 din acest an al ziarului său „Tribuna“ dă, nu știm a câta oară, iarăși o strâșnică declarație, în care se plânge, că „Românul“ ar voi să-l nimicească pe d-sa. Dar d. Bocu declară majestos: „Sunt absolut liniștit și nu-mi e frică de nici un atac, fie izolat, fie colectiv. Pentru a mă putea nimici, ar trebui să aveți faptele mele, iar pe acestea nu le veți avea niciodată“.

În fața acestei bărbății impunătoare a d-lui Sever Bocu, directorul politic al „Tribunei“ și vice-președintele sindicatului presei române din Ungaria și Transilvania, noi declarăm, că nu vom să nimicim pe d. Sever Bocu. Pentru a-l întări însă în pozițiile sale, cari reclamă fără îndoială încrederea obștească în integritatea de caracter și în cinstea personală a omului, care se încumetă a le purta, noi deocamdată îi punem d-lui Sever Bocu următoarele întrebări:

1. Adevărat este ori ba, că d-ta ai fost mai întâi suspendat și apoi destituit din postul d-tale de contabil la institutul „Lipovana“ din Lipova pentru o seamă de neregularități și abuzuri?

2. Adevărat este ori ba, că d-ta ai profesat ani de-a rândul principiile partidului unguresc liberal-guvernamental, și ca atare ai candidat în anul 1902 cu program guvernamental în cercul Lipovei, iar în anul următor tot așa în cercul Radnei?

3. Adevărat este, că d-ta în acel rest-timp ai bătut la ușile redacției dela oficiosul guvernamental din Budapesta „Nemzet“, apoi la ușile fișpanilor, cu rugarea, să te primească în contul promisiunilor d-tale d'a le face ispravă, firește împotriva partidului național, de candidat oficios guvernamental? Și dacă da, cu ce putere morală judecă „Tribuna“ d-tale pe un Mangra, Burdia ori pe protectorul d-tale, dr. Emil Babeș?

4. Adevărat este ori ba, că d-ta ai asigurat pe acei alegători români din cercul Radnei, pe cari ți-a succes a-i seduce ca să se rupă de partidul național și să voteze pentru d-ta, ca guvernamental, — că ai făcut dispoziții, ca să fie duși cu tren separat la locul alegerii și le-ai și dat în preziuma alegerii veste, că respectivul tren separat comandat (?) de d-ta, în dimineața alegerii la câte ore și minute pleacă din fiecare stațiune, — iar când colo, de trenul separat nici pomenire, așa, că bieții rătăciți au rămas în fiecare stațiune pe jos, de râsul lumii și înfuriați asupra d-tale într'atâta, pentru o astfel de seducere, încât dacă puteau pune în grabă mâna pe d-ta, nu știm cum se sfârșea treaba?

5. Adevărat este ori ba, că Dta la alegerea din Lipova ai făcut pași, ca contracandidatul dr. Fülöp să-ți plătească spesele, ca apoi să repășești dela candidatură și că demersuri în acest interes s'au făcut chiar și în decursul actualei alegeri?

6. Adevărat este, că la alegerea din Radna d-ta te-ai retras în decursul actului de alegere, dar cu toate acestea, serios ori neserios, ai pornit pași pentru atacarea mandatului lui Vancsó, cu petiție? Și adevărat este, că ți-a succes a pune pe o seamă de preoți și țărani să-ți subscrie cambii, pe cari ai ridicat din bancă cauzia de 3000 cor.? Adevărat este, că d-ta așa ai exoperat acele subscrieri pe cambii, că ai garantat cu cuvântul d-tale, cumcă nimenea dintre respectivii nu vor avea nici o daună și neplăcere din asta, pentru că e sigură nimicirea mandatului lui Vancsó și pentru că și în cazul dacă alegerea atacată n'ar fi nimicita, d-ta ai oameni cari vor acoperi speșele astfel, că și dânsii iar vor primi cambiile, achitate? Și adevărat este, că în decursul pertractării petiției tot mereu s'au făcut demersuri în interesul d-tale, ca Vancsó să plătească pentru o eventuală retragere a petiției, deoarece însă acesta n'a stat de vorbă și petiția s'a respins, bieții oameni, cari au dat cauzia, au fost improcesuați și execuați pentru suma de peste 3000 cor. și au trebuit să plătească dânsii acei bani, iar d-ta absolut n'ai reagat la provocările lor d'a-ți implini acea promisiune, cu care i-ai făcut să subscrie cambiile?

7. Adevărat este ori ba, că în 20 aprilie 1906, d-ta, fostul candidat guvernamental, în 2 rânduri, ai răsarit deodată în cercul electoral al Rittbergului în chip de autocandidat național și când s'a prezentat în acel cerc candidatul oficios al partidului d. dr. Victor Bontescu, asociat de d. dr. Aurel Vlad, ai provocat scandal public și numai astfel s'a putut tranșa cu d-ta chestia, pentru evitarea unui scandal și mai mare, că ți-s'a dat ca „despăgubire” suma de 600 coroane pentru calea de 4 zile, cât ai fost umblat prin cerc?

8. Adevărat este ori ba, că d-ta după aceea ai plecat imediat în cercul Cocotei (Orcifalva) și ai pus la cale candidarea dtale cu program național? Și adevărat este, că ai împrumutat bani dela preoți și țărani promițându-le, că îndată ce sosești la Arad, le vei întoarce acei bani, cu mulțumită?

9. Adevărat este, că d-ta ai comandat la Cocota pe ziua alegerii mâncare și beutură la birtașul d'acolo pe seama a 1100 de oameni, este, că în seara alegerii d-ta ai dus vre-o câți-va preoți la acel birt când apoi s'a desvoltat următorul incident:

Birtașul pretinde plata, pentru că el se pregătise în urma comandei dtale pentru papricașirea a 1100 de voturi! Birtașul zicea, că codicele penal ar avea un paragraf pentru oameni, cari storc ereditare cu recredință, și amenința a chiema jandarmii, ca să le predea pe mâinile lor pe falnicul candidat național!

Și atunci, ca un „Deus ex machina” le-a sărit în minte preoților, cari merseră cu d-ta la birt, că la ce misiune frumoasă li-se tinde bună ocazie, întru scăparea partidului de o rușine mare. La rugarea dtale, primiră garanța de platnici față cu birtașul, dădură document, deoarece d-ta le-ai

dat pe cuvânt asigurarea, că imediat ce ajungi la Arad o să-i scapi de sub răspundere, solvind d-ta banii? Și că numai astfel ai scăpat din belea? Adevărat este apoi, că s'armanii preoți înzadar te sollicitau să plătești, nici de răspuns nu ia-i aflat vrednici, așa că dânsii au plătit nota consumațiilor d-tale ridicând împreună bani pe cambii dela „Victoria”?

Adevărat este ori ba, că și după aceea tot mereu au inzistat pe lângă d-ta, să le restituie banii, achitând cambiul lor la „Victoria” ori cel puțin solvind interesele la prelungire? Adevărat este că d-ta nici asta n'ai făcut-o, ci ei au ajuns improcesuați?

În fine adevărat este, că unora dintre țărani, dela cari ai împrumutat bani cu promisiunea, că vei solvi imediat ce te întorci la Arad, nici azi nu le-ai restituit banii, macar că s'au aflat dintre dânsii și d'aceia, cari te-au provocat la asta personal, — ci i-ai îndrumat cu vorbe slabe?

10. Adevărat este ori ba, că d-ta ai băgat o sumedenie de amici ai răposatului d-tale tată în giro de cambii pentru d-ta, între ei și o ceată de bieți țărani, dintre cari, de pildă lui Moșterescu din Șistarovăț, îi s'a vândut la licitație toată averea pentru d-ta, iar alții au plătit sume enorme pentru d-ta?

11. Restituit-ai d-ta tuturor aceluia, cari au plătit cambii și speșe în locul d-tale, îndată ce ai ajuns la bani, leafă mare și deasupra la 20% provizie dela intrate anuale, cam de vre-o 30000—40000 cor., ce le datoreai, în suma întreagă, ori promisiunile-ai a o face asta în decurs de ani?

Dacă n'ai fi restituit, ori n'ai fi promis a restitui fiecărui păgubaș-girant ori împrumutător al d-tale întreaga sumă, cu cât l'ai păgubit ori cu cât i-ai datorit, adevărat este, că d-ta înainte de vre-o 2—3 ani, pe când lumea nu știa încă, că ce tocmeală splendidă ai cu comandita, și mai puțin putea să știe, că au în plan să intri de membru intern al comanditei dela „Tribuna” dispunător de „averea națională”, cap dirigent al unei instituții „naționale” a ieșoperat dela bieții d-tale creditori o răfuire definitivă pe lângă restituirea de abia 20—30—40% — așa precum ți-a putut să îi faci pe oameni, cari știuseră pretenziunile lor față de d-ta ani de-a rândul ca absolut neincasabile și primiseră din mâinile d-tale și atâta, cât le-ai oferit de bani „găsiți” ca din noroc, peste cari nici când n'ar putea să ajungă la nimic mai mult?

12. Adevărat este ori ba, că foștii prietini intimi d'ai d-tale ca dr. Lazar Ghebeles, apoi protopopul militar Ioan Papp, precum și alții, s'au fost adresat către direcțiunea „Lipovanei” pecând erai încă în serviciu, cu arătări de grav conținut împotriva corectității d-tale, în care te acuzau a fi abuzat de încrederea lor? Adevărat este, că direcțiunea ți-a pus în vedere acele acuze, cari erau în legătură cu unele cambii ce erau în portofoliul institutului „Lipovana”? Adevărat este, că mai ales în urma aceluia acuze, cari d-ta nu le-ai fi știut clarifica, a urmat destituirea dtale din post?

13. Adevărat este ori ba, că atât dr. Lazar Ghebeles cât și Ioan Papp au trebuit să achite cambii despre atari afirmative datorii de-ale lor, unde ei nu ridicaseră și nici au voit să ridice împrumut de undeva?

Despre chestia procesului criminal, ce a fost în curgere împotriva d-tale pentru un cambiu al duor țărani din Șistarovăț nu fac deastădată amintire pentru-că — așa știu — afacerea asta are să fie lămurită în procesul de presă ce l'ai intentat d-ta redactorului responsabil al „Românului”. Și nici de notariul din Ileni, d. Grama.

Așteptăm răspunsul dlui director Sever Bocu în numărul de mâne al „Tribunei”, când apoi noi vom semna cum vom crede de cuviință.

Scrisoare din Budapesta

— „Însotirea junilor români dela facultățile pestane”. Din prilejul jubileului semicentenar al societății „Petru Maior.” —

„Prima idee a acestei societăți — zice primul istoric al acestei societăți junilor români dela facultățile pestane, după cum ne spun unii bărbați ai noștri, căci cunosc bine mișcările, ce le-a produs spiritul național în tinerețea română din Budapesta, încă pe timpurile de mult trecute, votează fără îndoială din al doilea deceniu al secolului nostru, când studenții români dela universitate, Murgu, Vasiciu, Boginca, Iorgovici și cu mulți alți colegi ai lor, se adunau la parochul Teodori și conduși de spiritul Românismului, ce tocmai le deșteptaseră scrierile lui Petru Maior se cultivau împreună în limba și istoria română și plămăuiau cultura națională a poporului.”

Răsfoind paginile trecutului societății „Petru Maior” ai impresia că cetești un memoriu, unde se istorisește sbuciumul unui tânăr pătruns de înalte idealuri, care purtat de valurile furioase ale vieții, se izbește mereu de stâncă vitregilor împrējării.

E fatal, dar așa e legea firii, că fiecare idealist în lupta sa pentru adevăr trebuie să inducă istovitoare crize sufletești, pierzându-și uneori tot avântul și curajul, mai ales atunci, când vede ce greutăți întâmpină în calea realizării idealurilor.

Inchipuiți-vă o însotire, o societate compusă din astfel de tineri sbuciumați! Fragmente din viața lor constituie istoria societății.

Nu vreau se obosesc cetitorii cu istorisirea amănunțită a multelor fraze, prin care a trecut vechia societate studentească „Petru Maior” ceea ce de altfel nici nu ar încăpea în cadrul unui articol de ziar. Vom avea încă destule prilejuri se adunăm câteva spicuri din rodul frământărilor din trecut. O atare instituție culturală este expusă la veșnice oșcilări, căci vaza și importanța ei este fatalmente condiționată de însuflețirea și destoinicia aceluia, cari au stat în fruntea ei timp limitat. Vom avea deci să înregistăm pagini glorioase, și stadii fatale în trecutul societății.

Astăzi societatea „Petru Maior” după cinci zeci de ani de sbucium și jertfă, simte mândria omului, care a răsbăt. Grandioasele serbări jubilară cele va aranja comitetul actual al societății, cu sprijinul celor 130 de membrii ordinari a societății, și a fruntașilor vieții noastre publice pe la mijlocul lunei viitoare, vor avea o deosebită importanță socială și culturală.

Programul serbărilor jubilară, ce se vor ține în 14, 15 și 16 februarie, nu e încă definitiv stabilit. În 14-lea va fi seara de cunoștință. În 15-lea dimineața „Te Deum” în capela din loc, la care vor celebra prelații noștri, cari toți sunt patronii serbărilor.

După masă la orele 3 se va ține o ședință,

Prețuri extraordinar de ieftine!

Garnituri engleze de piele.

Persoanelor acreditabile se vinde și în rate. La cereri din provincie ne prezentăm în persoană cu bogatele noastre colecții de mustre.

Telefon nr. 214.

MOBILE solide, frumoase și ieftine poți procura numai dela fabrica de mobile a lui

: SZÉKELY ÉS RÉTI :
Marosvásárhely, Piața Széchenyi Nr. 47.

Dovada că lucrurile noastre sunt bune și ieftine, este, că cercul clientelei noastre, crește pe zi ce merge. Dispunem de un asortiment mare în mobile pentru mirese.

Mobile pentru prânzitoare, dormitoare, saloane și pentru domni și garconi.

care va fi prezidată de d. Partenie Cosma, primul președinte al societății.

Scara concert. Va cânta corul tinerimii condus de d. Harșa. Și-au promis apoi concursul: celebra artistă Lucia Cosma, tenorul Rădulescu, domnișoara Ana Voileanu, artistul dramatic Băilă și alții.

În 16 se va da banchet festiv, la care vor participa cărturarii fruntași din toate ținuturile românești și toată tinerimea universitară.

Seara va fi petrecere. (În pauză se va juca Călușerul și Bătuta).

C-C.

Darul de Anul nou al „Pop. Român”

Transport: 644 abonamente, 2615 cor.

Au mai dăruit următorii:

157. D. Sever Sălăjan, adm. domeniul. Puztăholod 4 abon. 1/2 an 8 cor.

158. D. dr. Vasile Lucaciu, preot Șișești 10 abon. 1/2 an 20 cor.

159. D. Ioachim Muntean, protopresbiter, Agnita 2 abon. 1/2 an 4 cor.

160. D. dr. Petru Corneanu, Oravița 2 abon. 8 cor.

161. D-na Ana V. Magdu, preoteasă Ecica rom. 1 abon. 4 cor.

162. D-na Hermina Maniu 10 abon. 40 cor.

163. D. Ioan Manica inv. (în amintirea răposaiilor: tată și soacră) 1 abon. 4 cor.

164. D. David Deac, Sonapoklostelke 1 abon. 4 cor.

165. D. Ioan Suci, proprietar, Titriul de sus, 1 abon. 4 cor.

166. D. Corneliu Vereș, Sân-Mihail 1 abon. 4 cor.

167. D. Alexandru Sava, preot Bidecui, 1 abon. 4 cor.

168. N. N. Vârșet 1 abon. 4 cor.

169. Liviu Popescu, contabil Petrevesela 1 abon. 4 cor.

Total: 680 abonamente 2727 cor.

Dela frați

ROMANIA

Răscumpărarea proprietăților de mână moartă. Ieri s'a depus la Camera proiectul pentru răscumpărarea proprietăților de mână moartă, întocmit de d. Ion N. Lahovary, ministrul de agricultură și domenii.

Faptul acesta e de o însemnătate capitală, căci proiectul răscumpărării proprietăților de mână moartă e menit a continua și a completa opera națională a marelui Vodă. Acest proiect nu poate face decât cinste guvernului, iar realizarea lui va avea aprobarea și recunoștința tuturor celor ce doresc ridicarea țăranilor, elementul pe care s'a clădit și se clădește România. Proiectul cuprinde detalii: 1) Trecerea în proprietatea statului a moșiilor stăpânite de persoană juridică, cu caracter de utilitate publică. 2) Despre vânzarea în loturi mici, (3—5 hectare) și mari (10, 15 și 25) a moșiilor statului.

Noul mitropolit. I. P. S. Sa mitropolitul Pimen al Moldovei a sosit aseară în capitală.

Înaltul prelat va prezida în cursul acestei săptămâni ședința sinodului în care după cum se știe vor fi desemnați, viitorul mitropolit primat și cei doi episcopi pentru scaunele vacante.

BUCOVINA

Amânarea convocării dietei. Se știe, că dieta Bucovinei urma să fie convocată în ianuarie.

Convocarea nu s'a făcut însă, din cauza că guvernul provincial a prevăzut ședințe furtunoase,

cari vor fi provocate de deputații români, în rândurile cărora domnește desbinarea, și cari combătându-se cu înverșunare în dietă, lucrările de legislațiune ar fi stingherite.

S'a crezut, că spiritele se vor calma și că deputații români vor face posibilă convocarea dietei într-o scurtă sesiune, pentru a se vota legile, cari reclamă urgență absolută.

Cearta între deputații români devenind însă mai acută, convocarea dietei pare și acum pusă la îndoială.

Noul guvernator al Bucovinei, contele de Meran, va invita pe șefii partidelor pentru a se informa de starea lucrurilor. Se crede, că el va influența în favoarea unei împăcări a beligeranților, pentru a asigura o sesiune liniștită.

Neînțelegeri. Desbinarea s'a arătat, durere, acum și în clubul român din consiliul comunal din Cernăuți.

Clubul român în urma unei consfătuiri decise numirea d-lui Catlarciuc ca reprezentant al românilor în consiliul școlar orășenesc.

Contrar deciziunii clubului român, consilierul Scalat a declarat în ședința consiliului comunal de candidat pe d-rul Hostiuc, contestându-l pe d. Catlarciuc.

Ridicându-se d. Catlarciuc, ca să protesteze contra atitudinii dlui Scalat, s'a născut un mare tumult. În urma împotrivirii românilor d. Scalat a cedat, cerând amânarea alegerii delegatului până ce clubul va ajunge la o înțelegere definitivă. A împiedecat însă alegerea, ținând un lung discurs în limba română, neținând seamă de observația președintelui, care nu-i înțelegea limba.

După multe intervențiuni, d. Scalat a încetat discursul de obstrucțiune, acceptând soluțiunea propusă de consiliul comunal, ca alegerea să se amâne până ce în clubul român se va ajunge la o înțelegere deplină asupra persoanei care va avea să reprezinte pe români în consiliul școlar orășenesc.

Moartea arhimandritului Călinescu. Ieri a încetat din viață arhimandritul Miron Călinescu, doctor în teologie.

El era desemnat ca succesor la scaunul mitropolitan.

Defunctul moare în vârstă de 75 de ani.

MACEDONIA

Dizolvarea camerei, care este un fapt îndeplinit, va avea o influență hotărâtoare asupra fraților noștri din Macedonia.

Românii macedoneni, cari pe tot timpul tiraniei lui Abdul Hamid au fost groasnic persecutați din cauza politicii acestuia de a se sprijini pe greci în acțiunea de oprire a curentelor progresiste ce se iviau în Imperiu, grație devotamentului cu care au servit cauza revoluționară a junilor turci și însușirilor lor superioare atât de apreciate de actualii factori politici din Turcia, au reușit să-și câștige o frumoasă situație politică.

De și lipsiți cu totul de organizare ei au reușit să-și câștige un scaun în parlamentul otoman și anume în cercul Coriței, unde a fost ales d. dr. F. Mișea.

De asemenea în senat a fost numit un senator român în persoana distinsului bărbat politic N. Bațaria.

Acești doi fruntași politici, prin acțiunea lor inteligentă, în parlament au știut să-și câștige o situație cu totul specială în corpurile respective.

Astăzi când camera este dizolvată — senatul în Turcia numit pe viață și deci nu poate fi dizolvat — și când alegerile bat la ușe grație frumoasei orientări a politicii fraților — macedoneni și a simpatiiilor câștigate de parlamentarii lor, le este asigurată nu numai realegerea d-lui Filip Mișea valorosul deputat român ci probabil și a altor câteva persoane.

În schimb grecii sunt foarte ofeliți.

Pe lângă, că în timpul din urmă ei s'au aliat la acțiunea grupului de tristă memorie al „înțelegerii liberale, au mai făcut și imprudența de a face, după dizolvarea camerei o manifestație punând la

cale o întrunire a parlamentarilor creștini în grădina Tokathán din Constantinopol.

Manifestația care ținea să pună în fața comitetului uniune și progres, fantoma unui bloc al tuturor creștinilor în viitoarea campanie, nu a reușit.

Românii s'au abținut de a participa și ei au fost imitați și de alte elemente.

Astfel, că acest gest ridicol nu a avut alt rezultat decât a face încă o dovadă, de ce intenții sunt călăuziți politicianii greci. Lucru de altfel destul de cunoscut din junii turci.

Spre a lămuri pe cititorii de aci care ar putea să fie nedumeriți, trebuie să spunem, că în Turcia adevăratele idei de libertate politică și național religioasă pentru toți sunt reprezentate de junii turci.

Elementul grec este cu totul reacționar, el voiește să impue creștinilor ortodoxi și în special românilor, de voie de nevoie, cultura grecească. Din această cauză ei urăsc de moarte regimul june turc și oftează amarnic după domnia de jalnică memorie a lui Abdul Hamid.

Scrisoare din Londra

22 ianuarie 1912.

Un mare meeting în favorul Persiei s'a ținut aici săptămâna trecută. Au luat parte mulți oameni de seamă din toate partidele politice. Președintele a ținut să lămurească mai întâi, că întrunirea își are un caracter anti-rusesc:

„Dacă însă — a adăugat el, e anti-rusesc să insiști ca Rusia să-și respecte îndatoririle luate față de Marea-Britanie, atunci trebuie să recunoaștem sincer, că suntem cât se poate de anti-ruși.”

Între vorbitori a fost și profesorul E. G. Brown, care, foarte călduros, a spus:

„Cunosc pe Persani de peste 25 de ani. Le cunosc limba și literatura, și-i iubesc, după neamul meu, mai mult ca pe oricare altul. Ei au fost prea crud tratați. Am văzut crescând în poporul persan un spirit nou de adevărat patriotism, o dorință de a munci pentru binele țării lor — tinerii studiind în Anglia spre a se întoarce înapoi și a-și servi țara. Și acum ce găsim?...”

Apoi a dat cetire unei motiuni, în care se exprimă adâncă părere de rău, pentru neluarea în samă a convenției anglo-ruse din 1907 de a se păstra integritatea și neatârarea Persiei.

Făcându-se reparații la galeria din Birmingham, anume tablouri au fost aduse aici și împreună cu altele s'a organizat la *Tate Gallery* o expoziție a *Pre-Rafaeliștilor englezi*.

Se știe ce voiau Pre-Rafaeliștii: în locul imitației reci a modelelor clasice, zugrăvirea după natură așa cum vede și simte artistul însuși. De aci și multa observație dreaptă, grija pentru cele mai mici amănunte, colorile vii, căutând a reda pe cât se poate mai mult și strălucirea luminii soarelui pe lucruri.

Însă în mare parte ei nu aparțin vremii lor; îi atrage mai mult misticismul și legendele evului mediu cu arhitectura lui gotică. Așa se face că la o expoziție Pre-Rafaelistă ca aceasta abia câteva tablouri se inspiră din viața înconjurătoare. Între ele *ultimul din Anglia* a lui Madox Brown: artistul se înfățișază împreună cu soția lui pe podul unui vas gata de plecare, uitându-se trist și mustrător la Anglia anilor 1850—1860, când atâta lume era silită să emigreze.

Holmant Hunt are două pânze. Unul cu subiect din Shakespeare: *The Two Gentlemen of Verona*, și celălalt: — *Găsirea mântuitorului în templu*.

În patru mari tablouri Burne-Jones redă povestea lui Pigmalion din „metamorfozele” lui Ovidiu.

Vine apoi *Beata Beatria* și *La Donna della Finestra* și altele, inspirate de Dante ale lui Gabriel Rossetti, care — pe lângă alte însușiri are multă căldură și pasiune, fiind nu mai puțin pictor

Cu deosebită stimă:

GIANOTTI NÁNDOR

Croitor civil și de uniforme.

ARAD, Srt. Deák-Ferecz 8 a

Am onoarea a aduce la cunoștința P. T. public, din loc și jur, că am deschis în Arad strada Deák-Ferecz Nr. 8 **Croitorie de haine civile și uniforme după cerințele de azi.** Pregătesc după măsură, comande de tot felul ca salon, sport, militare și uniforme de sărbătoare unguerești, după moda cea mai nouă, execuția cea mai elegantă, prețuri convenabile. În urma cunoștinții speciale, după o prăcsă de 15 ani sunt în poziția să satisfac pe deplin cele mai delicate dorințe sub orice formă. Depozit permanent de stofe, stând în legătură cu cele mai renumite fabrici din țară și străinătate. Comandele din loc și jur le efectuează în cel mai scurt timp și la dorință mă prezint în persoană atât în loc cât și în provincă. — Cer sprijinul Onor. P. T. public din loc și jur și rămân

cât și poet de versuri alese, voluptoase, pline de armonie.

Dela un timp în presa ovreească din Londra se aud *croncănituri*. După această presă noua lege a meseriilor din România ar fi, nici mai mult, nici mai puțin: un caz de „opresiune”, de persecuție a ovreilor.

Iată, de pildă ce serie *The Jewish Chronicle* din 5 ianuarie:

„Guvernul prezidat de d. M. Carp, a cărui venire la putere a fost salutăta de ovrei, a depus în parlament o lege, care, dacă se votează, va aduce mare nenorocire la mii din coreligionarii noștri...”

Ei vor trebui ori să-și găsească alte mijloace de existență — un lucru foarte greu — ori să emigreze.

Dar tocmai asta vrea guvernul și răușește să o facă...”

Cam tot așa scrie și *Jewish World*, adăugând:

„Anti-semita „Vieța Românească” e foarte îndreptățită în triumfătoare ei concluzie, că dacă legislația românească dela 1879 încoace s'ar fi îndreptat cu toată puterea împotriva ovreilor, ei s'ar fi micșorat acum până la punctul de a dispărea.”

Exploratorul *dr. Cook*, despre care s'a vorbit atâta acum o vreme în bine și în rău, a publicat de curând o carte. N'am citit-o, dar din darea de seamă, pe care o face o revistă engleză, se vede că nu aduce nici o probă nouă că ar fi atins cu adevărat polul-nord. Se apără, firește, împotriva atacurilor aduse de *Peary* și alții, fără să fie el însuși sigur de ajungerea la punctul culminant al polului. Oricum, rândurile de mai jos vădesc mai mult fantazie decât observație științifică:

„Simții, zice *Cook* — e vorba de clipa când ar fi sosit la pol — gloria ce o simte un profet în viziunea sa, de care tresare poetul în visul său... Văzui palate de argint și cristal, cum n'au fost clădite niciodată de om. Schimbăcioasele miragii păreau ca umbre de armate moarte, ducând fantomele steagurilor bătute de vânt, aurii și pătate de sânge.”

D. Larungu.

„Bocu trebuie nimicit cu orice preț”

„Cunoscutul director al „Tribunei” a făcut săptămâna aceasta două declarații, două pietri pe care le-a aruncat în marea primenitoare și care nu vor fi scoase nici cu cele mai mari chinuri de bizantinii cari fac pe înțelepții „politice” primenitoriate.

Prima s'a comentat în treacăt în ziarul nostru, asupra ei d. Bocu nu mai găsește de cuviință să revie. Un bocluc, sau o boacăna e făcută întotdeauna spre a fi lăsată incurcată.

Mie însă îmi place cea de a doua.

În ea inteligența strălucită a „cunoscutului director al „Tribunii”... apare mai luminoasă ca ori-când.

Văzând cât de mici și de șubrezi sunt aceia la care d. Bocu se închina până acum, d. Bocu și-a zis că la o adică dacă așa sunt oamenii mari atunci și *d-sa e om mare*. De ce n'ar fi?

Dar un om mare e făcut întotdeauna ca să fie desființat, și astfel cu toată declarația *totală* ce a făcut-o că nu binevoiește să intre în comitetul național, și care trebuie să-l apere de orice ură a acelor pe care *alții* i-au numit „monocorzi” totuși d. Bocu stă cu ochii în patru. „Pe un om puternic sunt atâția care-l urăsc, câte invidii nu se ridică în urma unui om

inteligent?” Și cu tactul ce-i este caracteristic d. Bocu ține să previe pe contemporanii săi de primejdia ce amenință în persoana sa una din inteligențele cele mai strălucite ale secolului lor.

Și astfel din condeiul său magistral a fulgerat alarmă menită să grupeze tot ce este energie în jurul său.

„Mi-s'a spus de altfel zilele acestea, că este dată lozinea”, zice d-sa, „*Bocu trebuie nimicit cu orice preț*”.

Acum când publicul e luminat, marele om poate dormi liniștit.

Un fir nu se va clătina din capul lui.

Dar d. Bocu, inteligentul și cunoscutul director al „Tribunii” mai are un motiv puternic de satisfacție și pe acestal semnalăm cu tot dinadinsul cititorilor. Iată ce spune d-sa.

Atâta cred, că pot spune și acum: Sunt absolut liniștit și nuni-e frică de nici un atac, fie izolat, fie colectiv. Pentru a mă putea nimici, ar trebui să aveți faptele mele, iar pe acestea nu le veți avea niciodată...”

Astfel procedează un om inteligent care s'a fript odată la Lipova cu faptele sale în care și alții și-au băgat nasu.

Acum are experiența.

Nu este asta o dovadă de destulă inteligență?...

Plin de satisfacție pentru modul cum a știut să-și cocoloșească faptele, directorul „Tribunii” singurul om al secolului care are *curajul să recunoască, că faptele sale dacă ar fi cunoscute l-ar putea nimici*, exclamă întocmai ca picochetul prevăzător care a știut să ocolească pușcări.

Pe acestea nu le veți avea niciodată”.

Dar ce zic primenitorii care mai au pretenția că sunt cinstiți?

Mai pot rămânea un moment lângă o asemenea celebritate?

Jubileul societ. academice „Petru Maior” din Budapesta

Aducem la cunoștința On. public românesc că societatea de lectură „Petru Maior” din Budapesta, singura instituție acad. a universităților române din Ungaria și cea mai veche societate studentească din Austro-Ungaria, își serbează în **13, 14 și 15 februarie s. n. împlinirea anului al 50-lea de viață**. Dorim ca prăznuirea anului acestuia să fie nu numai pentru noi jubileu, ci jubileul întregii tinerimi din Ungaria, o adevărată sărbătoare națională, dovadă de tăria principiilor de cari au fost condusă soc. „Petru Maior”.

Atunci, voim să aducem sincere semne de pietate și venerație generației dela 40—60 care, a înseris cea mai frumoasă pagină în istoria Evoluției noastre sociale, dorim atunci să aducem mulțumite premergătorilor noștri, a căror caracter și inteligență azi ne asigură păstrarea și dezvoltarea datinilor, învățăturilor și ideilor naționale. Voim apoi ca, prin apropierea noastră de On. public, societatea să-și întărească idealul social ce tot mai mult se impune, să aducem adevărate explicații ce interesează viața studentească mai de aproape și să expunem un tablou fidel al inimii, sufletului și raționamentului nostru dela afirmarea cărora

depinde mersul societății din viitor. Avem să ne clarificăm rostul nostru în societate și să vorbim despre relele și boalele ce ni-le aduce miseria materială și primitivitatea mediului în care ne petrecem viața.

Am dori ca, pretensiunile noastre, de a ne lărgi marginile de activitate, și de a susține principiul noi, amăsurat cerințelor sociale mai multe și mai bogate în variațiuni, să găsească un ecou adevărat de dragoste în publicul nostru pentru interesele noastre, ca atunci de fapt să fim fericiți că avem o mică și dragută „universitate” românească în Ungaria.

Comitetul a luat cele mai mari măsuri pentru reușirea programului; succesul ne este asigurat mai ales că, avem de patroni pe cei mai distinși și autoritari bărbați dela noi.

Decamdată vom publica numai programul general al serbărilor. Marți în 13 februarie, seara de cunoștință. Mercuri 14 febr. serviciu divin, ședință literară, seara concert la care ne este asigurat concursul celei mai mari artiste dela noi d-na *Lucia Cozma*; joi 15 februarie, banchet, serată dansantă, iar de vom avea norocul putem să sărbătorim și participarea scriitorilor noștri la o eventuală șezătoare.

Rugăm on. public român să se considere și pe această cale de ivitat, de cumva noi din greșală vom pierde din vedere invitația specială.

Budapesta, 25, I. 1912.

Ioan Telcu,
președinte.

INFORMAȚIUNI

Arad, 27 ianuarie n. 1912

Margrafatul Pallavicini la M. Sa monarhul.

Unui ziar litografiat din *Salonic* i se comunica: Azi seară margrafatul I. Pallavicini, ministrul plenipotențiar al Austro-Ungariei la Constantinopol, a plecat din Constantinopol la Viena, unde duminică sau luni se va prezenta în audiență la M. Sa. Presa turcească afirmă că audiența aceasta este în legătură cu retragerea contelui Aehrenthal.

Polonii pentru contele Aehrenthal. Gazeta polonă „Gazeta Wieczorna” scrie: În momentul, când ideea politică a lui Aehrenthal a ajuns pe toată linia învingătoare, organismul fizic îi deneagă supunerea acestui bărbat. În momentul învingerii lui morale, care se cere pentru interesele adevărate ale statului, îl lasă pe jos puterile fizice.

De aceea morbul lui Aehrenthal deșteaptă dorința nu numai din punct de vedere uman, ci și din îndemnul de susținere, ca ministrul cât mai curând să se însănoțeze.

Răscumpărarea felicitărilor de anul nou.

Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur, a primit următoarele contribuții, ca răscumpărarea felicitărilor de anul nou 1912:

Din Abrud:

Ana Filip 5 cor., dr. Laurențiu Pop 5 cor., Pompiliu Piso 3 cor., V. L. 2 cor., Silviu Lazar 2 cor., Samuil David 2 cor., Simion Oniciu 3 cor., Petru Macavei 2 cor., Letiția Stoica 2 cor., Ana Lobonț 1 cor., Teofil Faur 2 cor., Absolon Faur 2 cor., dr. George David 3 cor., dr. Candin David 3 cor., dr. Alexandru Borza 3 cor., dr. Vasile Ciura 3 cor., Iuliu Suci 1 cor., dr. Remus Furdul 2 cor., Ana și Iosif Gomboș 3 cor., Ioan Deoanca 2 cor., Petru Popoviciu 3 cor., Meseriași români 10 cor., Vasile Costea 1 cor., Ioan Simon 1 cor., Sofia Buceșan 2 cor.

Din Câmpeni:

Ana Furdul 4 cor., Iulia Poruț 4 cor., Eugenia Simu 2 cor., I. Poruț 4 cor., dr. Morcan 10 cor., Avram Sirbu 3 cor., Aurel Ioan 2 cor., Nicolau Palade 2 cor., Gerasim Morariu 1 cor., Székely 4 cor., Teodor Orlea 2 cor., Const. Bolog 2 cor., Sofia Chirtop 10 cor., Nicolau Cothișel 5 cor., Laurențiu Nicoara 1 cor., Aurel Mieu 1 cor., Ma-

In interesul propriu recomand onor. public să privească expoziția aranjată cu gust, corespunzătoare de crăcin din cele mai moderne obiecte pentru ornamente și de folos, în depozit foarte mare. **Mare depozit în rame pentru fotografii, pe cari le pregătesc cu preț ieftin.**

FISCHER MÓR comerciant de lămpi de porcelan și obiecte pentru ornament.
Arad, Piața Andrassy Nr. 20.

Telefoa pentru oraș și comitat Nr. 568.

Ayam să ne
și să vorbim
e miseria ma-
care ne petre-

astre, de a ne
sustinea prin-
mai multe și
că un ecou a-
tru pentru in-
să fim fericiți
rsitate" româ-

măsuri pentru
e asigurat mai
mai distinși și

mai programul
bruarie, seara
ciu divin, se-
ne este asi-
ste delat noi
anchet, serată
ntem să săr-
tri la o even-

e considere și
oi din gresală
ală.

an Telcu,
reședinte.

UNI

e n. 1912

a monarhul.
e comunică:
nistrul pleni-
tantinopol, a
de duminică
ță la M. Sa.
easta este în
thal.

thal. Gazeta
momentul,
a ajuns pe
cie îi deneagă
l învingerii
ele adevărate
ce.

deșteaptă do-
nman, ei și
ul cât mai

anul nou.
d, Abrudsat
ca rescum-

Pop 5 cor.,
riu Lazar 2
ciu 3 cor.,
2 cor., Ana
olon Faur 2
în David 3
Vasile Ciura
urdni 2 cor.,
nea 2 cor.,
ni 10 cor.,
cor. Sofia

cor., Euge-
Morcan 10
2 cor., Ni-
cor., Szé-
e. Bolog 2
hișel 5 cor.,
cor., Ma-

de por-
ornament.

20.

riți Palade n. Motora 2 cor., Constantin Cothigel
10 cor. și Virginia Chirtop 1 cor.

Din China revoluționară. Revoluționarii
sunt hotărâți acum a proceda cu cea mai mare
energie pentru a pune capăt odată stării anarhice
ce domnește de atâta timp în China. Ei au pro-
mis împărătesei un apanaj de 12 milioane mărci,
dacă ea va abdica de bunăvoie. Dacă dimpotrivă
familia împărătească nu va primi propunerea lui
Sun-Jat-Sen, atunci luni revoluționarii vor porni
spre Peking. Deja douăzeci mii de oameni sunt
în drum spre capitală. În Peking s'a constituit
un consiliu secret al revoluționarilor, care va ajuta
pe revoluționari să ocupe orașul. Juansikai a pro-
mis o sută de mii mărci aceluia care îi va denunța
pe membrii consiliului revoluționar. Se crede că
Juansikai, care e bolnav de o săptămână s'a im-
bolnăvit în palat unde principii manciurieni au în-
cerat să-l otrăvească.

Trei mii de soldați din armata imperială ce
ce se aflau în localitatea de lângă Hankau s'au
Ziangsau s'au răscolit și au început bombardarea
orașului.

Acordul marocan s'a primit în comisia se-
natului francez exmisă pentru examinarea acordu-
lui-german-francez cu 15 voturi contra 2 și 4 bile
albe. Senatorii Clemenceau și Lamarzelle au votat
contra. Mai mulți membri au declarat că nu bu-
curosi și-au dat votul fiind în principiu contra
acordului.

Yuanshikkai marchis. Din Peking se
anunță: Regentul de odinioară i-a comunicat lui
Yuanshikkai, că tronul pentru loialitatea și acti-
vitatea sa l-a ridicat la rangul de marchiz.

O altă depeșă din Tientschin afirmă știrea,
că Yuanshikkai are de gând să părăsească Pekin-
gul la prima ocaziune binevenită și să se așeze pe
teritoriul britic în Tientschin.

† **Dr. Alexandru Pop.** Inmormân-
tarea regretatului nostru medic s'a făcut
vineri în mijlocul unor regrete unanime.
O mulțime de coroane acopereau coșciugul
în care trupul d-rului Pop sta nesimțitor și
rece. Prohodul s'a celebrat din cauza ge-
rului în biserica catedrală, pontificând ca-
nonicul *dr. Isidor Marcu*, fost coleg de școală
cu fericitul repausat, și asistând încă 6
preoți și doi lectori. Cuvântarea funebrală
a rostit-o prof. *dr. Victor Macaveiu*. A cântat
prof. *Aron Popiu*. Pe străzile pe unde a
trecut conductul, lampelile erau cernite. De
asemenea erau cernite flamurile societăților și
institutenor culturale. Fumul torțelor purtate
de studenți, măreau încă duioșia acestui
întristător tablou de iarnă. La groapă, di-

rectorul *dr. Ambrosiu Cheșianu* rostește un
scurt adio în numele institutenor culturale,
la cari servise decedatul. În loc de cunună
pe coșciugul repausatului s'au colectat
244'06 cor. pentru „Masa studenților“.

**Studenții greviști dela facultatea de me-
dicină din Paris.** De mai bine de o jumătate de
an tinerii anatomi rondelează în jurul facultății de
medicină și fac zi de zi o muzică serioasă, și toate
aceste per-trecuți nu le place fața prof. Nicolas.

Tulburările ne mai având sfârșit, ministrul
de instrucție a închis facultatea. Aceasta iarăș nu
le-a convenit studenților. De vre-o câteva zile trimet
pe un deputat, după altul în ministerul de in-
strucție, ca să ceară destituirea decanului dela fa-
cultatea de medicină, care n'a știut să apere inte-
resele studenților, care datorită el o are. Minis-
trul la auzul acestora s'a tulburat și a declarat, că
nu va deschide facultatea până când studenții nu
se vor supune deplin ordinațiunilor. Declararea mi-
nistrului a dat ansă la ținerea unei adunări stu-
dentești, în care s'a declarat, că provocarea mini-
strului este înjositoare pentru studențime și o res-
ping cu toată indignarea. Totodată s'a făcut cu-
noscut, că ministrul dacă nu va împlini pretensiun-
ile juste ale studențimei se vor folosi de alte mă-
suri mai grave. Dealtcum ei pot și aștepta, căci
persoana ministrului nu va fi pe vecie în postul
acosta.

Noul ministru al României în Rusia.
Fostul ministru plenipotențiar al României în Rusia
d. Rosetti-Solescu a înaintat țarului Nicolae scri-
sorile de rechemare. În același timp noul ministru
d. C. Nanu a prezintat scrisorile sale de acree-
ditare.

Blandeța lui Liszt. Liszt celebrul compozi-
tor german era un om de o rară blândețe. Într-o
zi 3 amici muzicanți au hotărât să-l supere cu ori
ce preț. Pentru aceasta s'au interesat mai întâi,
cam ce neajuns îl poate supăra mai mult și aflând
că-i place mai ales să doarmă într'un pat bine fă-
cut, au cumpărat pe slujnica lui, pe care au con-
vins-o să nu-i mai facă patul pentru acea seară.

Liszt dormi rău și spuse a doua zi slujniciei:
— Ai uitat să-mi faci patul.

Doua zile următoare, uitarea s'a repetat, a
treia zi când cei doi amici se așteptară, în sfâr-
șit supărarea lui Liszt să izbucnească, el zise:

— Văd, că te-ai hotărât să nu-mi mai faci
patul; de altfel încep a mă obicinui și așa.

Lupi în sat. Din Bistrița ni-se scrie: Frigul
și gerul ce dominează de câteva săptămâni ținu-
turile Somesului, alungă cete numeroase de lupi
spre satele noastre, răpind chiar ziua mare, dar
indeosebi noaptea, puținul avut al bieților oameni,
cari se trezesc pe dimineața fără galițe, și chiar
fără porci. Cu deosebire nu a fost cruțată de a-

cești oaspeți îndrăzneți comuna de băi a Sângeor-
zului român. Atacurile au fost atât de dese, încât
comuna a fost silită să ia cea mai precută ho-
tărâre.

Au ieșit toți bărbații comnei, înarmați cu
arme, coase și furci în tovărășie cu vre-o zece jan-
darmi și au întreprins o vânătoare în toată forma
prin pădurile ce prejmuesc satul. Până acum ur-
mările sunt bune. („G. Trans.“)

Moartea unui român de 139. Din Cernăuți
vine știrea, că proprietarul de moși român *Mihail
Ciornovoliu*, a murit la moșia sa dela Cînești, în
vârsta de 139 ani.

Statuia lui Cuza-Vodă. Pe soclul statuei
Cuza-Vodă s'a așezat eri o placă de bronz, pe care
sunt inscrite toate actele mari săvârșite în cursul
domniei, neuitatului domnitor.

Mari serbări în Prusia. În întreagă Prusia,
dar mai cu seamă în Berlin s'au serbat cu mai
festivități aniversarea de 200 de ani a nașterii lui
Frideric cel mare. În biserica garnizoanei din Pots-
dam, unde este înmormântat acest rege al prusilor,
s'a ținut părăstasul, la care a fost de față familia
imperială, corpul generalilor și admiralii. După a-
ceasta împăratul, comandanții supremi și corpul
ofițeresc au depus cununi pompoase pe scriu.

La monumentul lui Frideric a depus ase-
menea cununi împăratul și deputațiunile dela 30
de regimente. În ședința festivă a academei ger-
mane și-a exprimat împăratul dorința de a putea
termina munca începută de antecesorul său; iar la
parada militară din Potsdam în vorbirea sa a în-
tonat, că așteaptă dela gardă aceeași bărbăție și
statornicie, care a avut-o bravii marelui rege.

**Planurile unui submarin găsite la Ildiz
Kiosk pentru uzul lui Abdul Hamid.** Comisiu-
nea destinată a cerceta hărțile găsite la Ildiz
Kiosk a dat de dosare privitoare la tunelul sub-
marin între Haidar Pașa și Serai Burun, elabo-
rate de inginerul Berlier, autorul sistemului numit
„tubul Berlier“ care a fost folosit la Paris pentru
a trece pe sub Sena cu trenul metropolitan. S'a
constatat că la Constantinopol sultanul roșu chel-
tuse mari sume de parale cu studii și planuri fără
vre-un rezultat.

Această descoperire aruncă o stranie lumină
asupra întunecatului prizonier din Vila Allatini, al
cărui trecut populat de sumbre figuri ale celor
nceși din ordinul său și de feeria haremurilor nu
e departe de imaginea ce ni-o lasă poveștile celor
o mie și una de nopți.

**Studenții români din Cernăuți pentru apă-
rarea memoriei arhimandritului Călinescu.** Zia-
rul partidului rutean „Bukoviner Post“ a publicat
o notiță prin care susținea, că decedatul arhiman-
drit Călinescu, ar fi de obârșie ruteană.

Studențimea universitară română consideră

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL“.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Trad. de Senior

(11) — Urmare —

Brișca noastră zori în cântarea Manilovkăi.
Ei făcură în goană doi kilometri; observând atunci
o cale îngustă cu fâgașe, o apucară pe dânsa: apoi
străbătura pe aceasta o distanță de trei ori patru
kilometri, dar fără să zărească nici cea mai mică
urmă de casă de piatră.

Cicikof își aminti, cu prilejul acesta, că în
Rusia când te roagă un prieten să mergi să-l vezi
la distanță de cinsprezece verste, trebuie cel puțin
să îndoiești numărul acesta, ca să-ți faci o idee
aproximativă de adevărata distanță. Pământul Ma-
nilovkăi n'avea nimic în cuprinsul lui care putea
să intereseze.

Casa boerească era cocoțată, singură, pe o
movilă ori mai bine pe un simplu dâlm, expusă
la toate bățile razei vânturilor; panta din față
era ca un fel de pajște întinsă cosită de curând;
stăpânul plantase aici două sau trei boschete model
englez; compuse din liliac, lămâită, și din salcâmi
cu frunza galbenă.

Cățiva mesteceni piperaciți formând un tufiș

destul de urât, își ridicau, la zece picioare dea-
supra pământului, vârfurile lor incapabile să dea
umbră, ceace nu-l împiedecase să-și construiască
subt doi din acești arbori bătrânicioși și ofticosi,
o boltă cu invelişul drept: ea consta din șase ță-
ruși câptușiți cu lați încrucișați, vopsiți în verde
și cu inscripția aceasta deasupra intrării formată
de doi pari: „Templu al meditațiunii solitare“.
La douăzeci de pași dela acest templu, așazicând,
era o mlaștină, să ne închipuim un lac, acoperită
cu o vegetație deasă, care aducea cu fața unui bi-
liard, și în sfârșit care se întâlnește adesea în gră-
dinile englezești ale aproape tuturor țaranilor no-
ștri ruși.

La poalele pantei și, în pantă chiar, mici co-
libe negre formau pete ici și colo, iar eroul nostru,
nu se știe de ce, prinse a le număra, și socoti
peste două sute.

Nicăiri nu era între ele nici arbori, nici crâng,
nici vre-o verdeță oarecare, nu vedeai decât trun-
chiuri închise și roase de timp.

Doa cumetre singure însuflețeau peisagiul;
ele își ridicaseră într'un chip pitoresc rochiile și
făcându-și cu ele o cingătoare bine așezată pe
solduri, intrară voinicește până în jennuchi în apa
stătută a mlaștinei, din care târâra, cu două pră-
jini de lemn, o păcătoasă de plasă cu despărță-
minte, în care se aflau prinși doi raci și un crap
imprudent, femeile acestea păreau a fi în hărăț și
a se amenința reciproc.

Mai departe, la stânga, se deslușia albăstrie
și puțin plăcută la vedere, o tristă pădure de pini.

Timpul era însuși foarte propriu a face orice
priveliște posomorâtă și obositoare; ziua nu era
nici senină, nici închisă, însă de un anumit cenu-
șiu nelămurit, amintind culoarea obișnuită a uni-
formei soldaților de garnizoană.

Spre a completa tabloul, era acolo un cocș
care bătea din aripile lui sbârlițe; cari aduceau cu
niște vechi farâmături ale unei rogojini de scoarță
de tei tărătă pe drum.

*

Intrăm în curte, Cicikof recunosc, în pragul
ușii, pe stăpânul însuși care era acolo în surtuc,
ținându-și mâna stângă strașină la ochi, ca spre
a vedea mai bine trăsura, care sosia la el.

Pe măsură ce brișca înainta spre cerdac, fața
boerului se lumina și un zâmbet se lămuria tot
mai mult pe fața lui.

„Pavel Ivanovici! strigă el în sfârșit, în clipa
când Cicikof cobora din brișcă.

— În cele din urmă, ți-ai adus aminte și
de noi.“

Cei doi prieteni se îmbrățișară cu putere, și
Manilof își conduse musafirul înlăuntru. Cu tot
timpul scurt pe care îl vor întrebuița ca să stră-
bată anticamera, sala de mâncat, să vedem de pu-
tem să spunem ceva despre stăpânul cascii.

Dar aci autorul trebuie să recunoască, că în-
treprinderea nu e fără greutate.

(Va urma).

aceasta ca o profanare a memoriei marelui bărbat român și a convocat o întrunire de protestare, la care s'a votat o rezoluție energică în contra acestei aserțiuni.

Mâne va avea loc o altă adunare căreia îi va urma probabil o mare demonstrație.

Procesul intentat de d. A. C. Cuza contra d-lor N. D. Cocea și Toma Dragu. Procesul intentat d-lor N. D. Cocea și Toma Dragu de către d. A. C. Cuza pentru că l'ar fi calomniat prin revista „Facla”, se va judeca în actuala sesiune a curții cu jurați din Ilfov.

Termenul de judecare a fost sorocit pentru 26 ianuarie.

M. S. Regele Carol a semnat decretul prin care dna Aristița Romanescu a fost numită profesoară definitivă la catedra de dicțiune dela Conservatorul de muzică și artă dramatică din Capitală.

Rectificare. La darurile de Anul nou pentru „Pop. Român” în nr. 11 din 14-27 ianuarie, pag. 4, col. I, rândul al treilea de sus s'a trecut: dna Ana V. Mangra, în loc de dna Ana V. Magdu.

Statistica în comitatul Arad. Se primesc azi dela oficiul central al statisticeii datele numărării din anul 1910 a populațiunii referitoare la comitatul Arad. Ele sunt: comitatul în cele zece cercuri ale sale are în total 351.222 locuitori. Cei 351.222 locuitori sunt împărțiți în cele zece cercuri în modal următor: În cele 15 comune ale cercului Arad sunt 39.385 loc., în 17 comune ale Borosineului 37.421 loc., în 49 comune ale Borossebeșului 36.443 loc., în 10 comune ale Aletei 34.209 loc., în 24 comune ale Chișinăului 52.536 loc., în 8 comune ale Pecicai-maghiare 30.289 loc., în 36 comune ale cercului Maria-Radna 34.435 loc., în 33 comune ale Halmagiului 21.030 loc., în 16 comune ale Târnavei 27.476 loc., în 14 comune ale Siriei 37.980 loc.

Pentru împărțirea darurilor noastre de Anul nou. Spre a putea împărți săracilor și utorii de carte din finiturile noastre rămase în întineric (Bihorul, Maramurașul, Sătmarul și sacuimea) abonamentele rezultate din darul de Anul nou al „Poporului Român” rugăm stăruitor pe preoții și învățătorii noștri din aceste finituri să ne dea informațiile trebuitoare. Cerem deci, sub semnăturile d-lor ori a oricăror doi intelectuali să ne se arate nume și adresă de săteni săraci din comunele necercetate până acum de ziare românești — ale finiturilor de mai sus.

Mulțumită. Aduc și pe calea aceasta, în numele credincioșilor bisericeii gr.-or. române din TELA, mulțumită Ilustrului Domn Antoniu Moesonyi de Foeni, pentru darul de 100 cor., ce a binevoit să ne da, cu scopul de a instrua și forma un cor bisericesc.

Mărturisind adevărul, constat că corul există de vre-o câțiva ani, dar din lipse materiale a stagnat, fără a se desființa. Domnul A. Moesonyi petrecând sărbătorile Nașterii Domnului la domiciliul din Bulci, a luat parte la serviciul divin al bisericeii din TELA și credincios al tradiției familiare de a scruta lipsurile mai mari și mai mici, mai generale și locale ale bisericeii noastre, și a le lăsat după putință, aflând despre stagnarea corului, i-a venit în ajutor cu darul mai sus amintit. Tot spre acest scop a dăruit și Domnul secretar domnial P. Ionașiu 20 cor. Noi din parte ne îi asigurăm că ne vom da toată silința să-i lăsam deplin satisfăcuti cu prestațiunile noastre, când vom avea fericirea să ne asculte. TELA, 7 ianuarie 1912. Traian Cibian, preot.

— **Ziarul „Românul”** se află de vânzare în București la Mihail Vlad proprietarul chioșcului de cărți și ziare, — Calea Grița.

Cel mai frumos cadou la orice ocazii pentru casele intelectualilor noștri dela orașe și sate. Sub titlul **Din cele trecute vremi**, însemnări despre începuturile graiului culturii și literaturii neamului românesc a apărut o foarte frumoasă carte de d. Virgil Onițiu, cunoscutul scriitor și director al liceului din Brașov.

Această carte scrisă pe înțelesul tuturor, tipărită în tipografia românească „Concordia” din Arad, — este o podoabă pentru orice bibliotecă și pe orice masă de salon. Prețul 2 coroane plus 20 bani porto poștal; pentru România 2 lei 50 bani. De vânzare la „Librăria diecezană din Arad, strada Deák-Ferencz, nr. 33.

Cartea se găsește de vânzare și la autor în Brașov (Brassó).

x Atragem atențiunea stim. noștri cetitori asupra anuțului „Băncii Generale de Asigurare din Sibiu”. Fînd unica instituțiune românească de asigurare, recomandăm celor interesați, să-se adreseze aci în orice afaceri de asigurare, cu toată încrederea.

x Grăbiți și cumpărați dela Korányi în piața Libertății, ghetă, pălării și alți articoli de modă pe lângă prețuri enorm de ieftine, cari se vor vinde numai scurt timp.

Aviz! Fiecare român de bine, care ar fi lipsit de mașini agricole, motoare cu benzină ferării arme, etc., să cerceteze firma românească **Frații Burza din Arad**, (Borosbényi-tér). Sprijiniți pe Români!

Ultima oră

Câteva constatări

D. dr. Alex. Vaida-Voevod ni-a trimis luni în 22 l. c. o telegramă de următorul cuprins: „**Rog până primiți informații exacte dela mine, sistate orice atac în afacerea Goga-Vaida.**”

D. dr. A. Vaida-Voevod ne-a pus în curent despre aceea, că în urma intervenției d-lui C. Stere a primit și dânsul și d. Goga, ca să publice pe lângă o introducere identică, fără comentariu, fiecare cu iscălitura lui actele afacerii. **Arem informația sigură, că d. Goga a cerut acelaș lucru dela „Tribuna”, ca să sisteze absolut orice atac pe această temă.**

Constatăm, că „Tribuna”, cu toate acestea, anticipând verdictul juriului, căruia Goga prin mandatarii săi a declarat că se va supune, a lansat știri tendențioase, că juriul va stigmatiza pe d. Vaida de calomniator și că, după ce d. Tăslăuanu văzând verdictul juriului favorabil d-lui Vaida, a șters-o la sănătoasa spre a zădărnici terminarea lucrărilor juriului.

Constatăm, că după ce inter-

venția d-lui Bocu pe lângă Kristóffy a făcut imposibil juriului să se pronunțe asupra rinovății ori nevinovăției d-lui Goga, „Tribuna” vine acuma cu și fără iscălitura Bocului să bârfească juriul, ca interesat și în loc să dea ascultare d-lui Goga și Stere și să tacă, înzultă pe d. Vaida în mod banditesc.

Această procedură a „Tribunei” ne-ar dispensa de orice considerații în chestia Goga-Kristóffy. Noi însă din cuvenitul respect față de publicul nostru cititor deocamdată ne abținem dela orice comentariu în afacere.

Redactor responsabil: Atanaslu Halmăglan.

A apărut:

„ȘTII ROMÂNEȘTE?”

de Ion Gorun.

Acest volum, foarte folositur tuturor, costă 1 cor. 35 fil. La comănde dela 5 exemplare în sus se va socoti numai 1 cor. de exemplar; librării se trimit și în comision. Cererile să se adreseze autorului, București, Calea Victoriei 107.

Calendarul pe anul bisect dela Hristos 1912, cu un cuprins bogat de articole literare, economice, glume și cu mai multe ilustrațiuni, între altele mintim pe a apostolului neamului Nicolae Iorga a marelui mecenat Vas. Stroescu. Cu șematisme cezei Arad și Oradea-mare. Prețul unui exemplar cu șematism . . . . . 50 fileri fără șema . . . . . 30 fileri Revanzătorii capătă rabat.

Dr. Brutus Macaveiu

medic univ. specialist în morburile femești ord. 9—11, d. a. 3—5.

Timișoara, Koskuth-tér Nr. 2, etaj. 2.

Telefon Nr. 11—68.

Dr. ȘTEFAN TAMAȘDAN

medic univ. specialist în arta dentistică.

ARAD, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern.

Supraveghiere medicală continuă (constantă).

Biron central, stabiliment medical:

Budapesta, Bulevardul Ferencz-körut 29.

Director-șef: Dr. A. Cozmuța.

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.

Telefon 88—99.

Pilecz Irma

atelier de corsete.

Arad, str. Deák-Ferencz 2.

Asortiment de corsete de specialitate
(calitatea cea mai bună)

executate după măsură, bandaje și aparate de răzimat drept (țitoar)

Se primesc reparații și curățiri.

— Cei din provincie să ceară inviațiuni referitor la măsură.

aceasta ca o profanare a memoriei marelui bărbat român și a convocat o întrunire de protestare, la care s'a votat o rezoluție energică în contra acestei aserțiuni.

Mâne va avea loc o altă adunare căreia îi va urma probabil o mare demonstrație.

Procesul intentat de d. A. C. Cuza contra d-lor N. D. Cocea și Toma Dragu. Procesul intentat d-lor N. D. Cocea și Toma Dragu de către d. A. C. Cuza pentru că l'ar fi calomniat prin revista „Facla”, se va judeca în actuala sesiune a curții cu jurați din Ilfov.

Termenul de judecare a fost sorocit pentru 26 ianuarie

M. S. Regele Carol a semnat decretul prin care dna Aristița Romanescu a fost numită profesoară definitivă la catedra de dicțiune dela Conservatorul de muzică și artă dramatică din Capitală.

Rectificare. La darurile de Anul nou pentru „Pop. Român” în nr. 11 din 14-27 ianuarie, pag. 4, col. 1, rândul al treilea de sus s'a trecut: dna Ana V. Mangra, în loc de dna Ana V. Magda.

Statistica în comitatul Arad. Se primesc azi dela oficiul central al statisticeii datele numărării din anul 1910 a populațiunii referitoare la comitatul Arad. Ele sunt: comitatul în cele zece cercuri ale sale are în total 351.222 locuitori. Cei 351.222 locuitori sunt împărțiți în cele zece cercuri în modal următor: În cele 15 comune ale cercului Arad sunt 39.385 loc., în 17 comune ale Borosheului 37.421 loc., în 49 comune ale Borossebeșului 36.443 loc., în 10 comune ale Aletei 34.209 loc., în 24 comune ale Chișinăului 52.536 loc., în 8 comune ale Pecicai-maghiare 30.289 loc., în 36 comune ale cercului Maria-Radna 34.435 loc., în 33 comune ale Halmagiului 21.030 loc., în 16 comune ale Târnavei 27.476 loc., în 14 comune ale Șiriei 37.980 loc.

Pentru împărțirea darurilor noastre de Anul nou. Spre a putea împărți săracilor știutori de carte din ținuturile noastre rămase în întineric (Bihorul, Maramurășul, Sătmarul și săcuimea) abonamentele rezultate din darul de Anul nou al „Poporului Român” rugăm stăruitor pe preoții și învățătorii noștri din aceste ținuturi să ne dea informațiile trebuitoare. Cerem deci, sub semnăturile d-lor ori a oricărui doi intelectuali să ni-se arate nume și adrese de săteni săraci din comunele necercetate până acum de ziare românești — ale ținuturilor de mai sus.

Mulțumită. Aduc și pe calea aceasta, în numele credincioșilor bisericeii gr-or. române din TELA, mulțumită Ilustrului Domn Antoniu Moesonyi de Foeni, pentru darul de 100 cor., ce a binevoit a ne da, cu scopul de a instrua și forma un cor bisericesc.

Mărturisind adevărul, constat că corul există de vre-o câțiva ani, dar din lipse materiale a stagnat, fără a se deslînta. Domnul A. Moesonyi petrecând sărbătorile Nașterii Domnului la domeniul din Bulci, a luat parte la serviciul divin al bisericeii din TELA și credincios al tradiției familiare de a scruta lipsurile mai mari și mai mici, mai generale și locale ale bisericeii noastre, și a le lecui după putință, aflând despre stagnarea corului, i-a venit în ajutor cu darul mai sus amintit. Tot spre acest scop a dăruit și Domnul secretar domeniul P. Ionașiu 20 cor. Noi din parte-ne îi asigurăm că ne vom da toată silința să-i lăsam deplin satisfăcuți cu prestațiunile noastre, când vom avea fericirea să ne asculte. TELA, 7 ianuarie 1912. Traian Cibian, preot.

— Ziarul „Românul” se află de vânzare în București la Mihail Vlad proprietarul chioșcului de cărți și ziare, — Calea Grivița.

Cel mai frumos cadou la orice ocazii pentru casele intelectualilor noștri dela orașe și sate. Sub titlul **Din cele trecute vremi**, însemnări despre începuturile graiului culturii și literaturii neamului românesc a apărut o foarte frumoasă carte de d. Virgil Onițiu, cunoscutul scriitor și director al liceului din Brașov.

Acastă carte scrisă pe înțelesul tuturor, tipărită în tipografia românească „Concordia” din Arad, — este o podoabă pentru orice bibliotecă și pe orice masă de salon. Prețul 2 coroane plus 20 bani porto postal; pentru România 2 lei 50 bani. De vânzare la „Librăria diecezană din Arad, strada Deák-Ferenecz, nr. 33.

Cartea se găsește de vânzare și la autor în Brașov (Brassó).

x Atragem atențiunea stîm. noștri cetitori asupra anunțului „Băncii Generale de Asigurare din Sibiu”. Fiind unica instituțiune românească de asigurare, recomandăm celor interesați, să-se adreseze acei în orice afaceri de asigurare, cu toată încrederea.

x Grăbiți și cumpărați dela Korányi în piața Libertății, ghețe, pălării și alți articoli de modă pe lângă prețuri enorm de ieftine, cari se vor vinde numai scurt timp.

Aviz! Fiecare român de bine, care arfi lip. de mașini agricole, motoare cu benzină ferării arme, etc., să cerceteze firma românească **Frații Burza din Arad**, (Borosbényi-tér). Sprijiniți pe Români!

Ultima oră

Câteva constatări

D. dr. Alex. Vaida-Voerod ni-a trimis luni în 22 l. c. o telegramă de următorul cuprins: „Rog până primiți informații exacte dela mine, sistati orice atac în afacerea Goga-Vaida”.

D. dr. A. Vaida-Voerod ne-a pus în curent despre aceea, că în urma intervenției d-lui C. Stere a primit și dânsul și d. Goga, ca să publice pe lângă o introducere identică, fără comentariu, fiecare cu iscălitura lui actele afacerii. Avem informația sigură, că d. Goga a cerut acelaș lucru dela „Tribuna”, ca să sisteze absolut orice atac pe această temă.

Constatăm, că „Tribuna”, cu toate acestea, anticipând verdictul juriului, căruia Goga prin mandatarii săi a declarat că se va supune, a lansat știri tendențioase, că juriul va stigmatiza pe d. Vaida de calomniator și că, după ce d. Tăslăuanu văzând verdictul juriului favorabil d-lui Vaida, a șters-o la sănătoasa spre a zădărnici terminarea lucrărilor juriului.

Constatăm, că după ce inter-

venția d-lui Bocu pe lângă Kristóffy a făcut imposibil juriului să se pronunțe asupra vinovăției ori nevinovăției d-lui Goga, „Tribuna” vine acum cu și fără iscălitura Bocului să bârfească juriul, ca interesat și în loc să dea ascultare d-lui Goga și Stere și să tacă, înzultă pe d. Vaida în mod bandătesc.

Acastă procedură a „Tribunei” ne-ar dispensa de orice considerații în chestia Goga-Kristóffy. Noi însă din cuvenitul respect față de publicul nostru cititor deocamdată ne abținem dela orice comentariu în afacere.

Redactor responsabil: Atanasu Halmăglan.

A apărut:

„ȘTII ROMÂNEȘTE?”

de Ion Gorun.

Acest volum, foarte folositor tuturor, costă 1 cor. 35 fl. La comănde dela 5 exemplare în sus se va socoti numai 1 cor. de exemplar; librărilor se trimite și în comision. Cererile să se adreseze autorului, București, Calea Victoriei 107.

Calendarul pe anul bisect dela Hristos 1912, cu un prîns bogat de articole literare, economice, glume și cu mai multe ilustrațiuni, între care mintim pe a apostolului neamului Nicolae Ioniță a marelui mecenat Vas. Stroescu. Cu șematisme cezei Arad și Oradea-mare. Prețul unui exemplar cu șematism . . . . . 50 fileri fără șema . . . . . 30 fileri Revanzătorii capătă rabat.

Dr. Brutus Macaveiu

medic univ. specialist în morburile femeesți ord. 9—11, d. a. 3—5.

Timișoara, Koskuth-tér Nr. 2, etaj. 2.

Telefon Nr. 11—68.

Dr. ȘTEFAN TAMAȘDAN

medic univ. specialist în arta dentistică.

ARAD, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern.

Supraveghiere medicală continuă (constantă).

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Bulevardul Ferenecz-körút 29.

Director-șef: Dr. A. Cozmuța.

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.

Telefon 88—99.

Pilecz Irma

atelier de corsete.

Arad, str. Deák-Ferenecz 2.

Asortiment de corsete de specialitate (calitatea cea mai bună)

executate după măsură, bandaje și aparate de răzimat drept (șitoar)

Se primesc reparații și curățiri.

— Cei din provincie să ceară inviațiuni referitor la măsură. —

angă Kri-
juriului
rinovăției
ogu, „Tri-
și fără
bârfească
n loc să
aa și Stere
Vaida în

u „Tribu-
rice con-
Kristóffy.
l respect
ru cititor
dela orice

Halmăgian.

TE?”

uturora, costă
emplare în sus
r; librărilor
ă se adreseze
107.

dela Hristos
ticele literare,
multe ilustra-
blului neamu-
Vas. Stroescu.
dea-mare. Pre-
50 fileri
50 fileri

veiu
rburile
-5.

etaj. 2.

SDAN

ntistică.

nitatului.

II.

i 3-6 d. a.

rotherapie

modern.

onstantă).

ical:

rörut 29.

ta.

3-5 p. m.

litate

(fitoare)

i.

iră.

Nr. 12-1912.

ROMÂNUL

Pag. 11.

Se caută

un scriitor

versat și în afacerile fondurare în o cancelarie advocațională cu sediu judecătoresc. A se adresa la administrația ziarului „Românul”.

Un candidat

cu praxă află aplicare cu 1 Februarie e. începând în cancelaria subscribului:

Dr. Ioan Pop, adv.
Alba-Iulia.

Un candidat cu praxă

află imediat aplicare în cancelaria mea.

Dr. Bogdanov Vasza
Kevevára (com. Timiș).

Un tinăr

din familie bună, absolvent de 3 sau 4 cl. gimnaziale sau reale, află loc ca **practicant** la firma **Ioan Comșa & Fiu** Săliște (Szelistye).

Aviz Atragem atențiunea On. public românească asupra hotelului „Concordia” din Lugos.

Cafea și Tea

Extras din Catalogul lui **Kotányi János:**

Cafea brută:		
Jamaica 1/2 Klgr.	Cor.	1:60
Portorico 1/2 "	"	1:90
Cuba 1/2 "	"	2:—
lava aur "	"	1:70

Cafea prăjită:		
(In prăjitoria electrică proprie).		
Calitate bună 1/2 Klgr.	Cor.	1:90
Calitate fină 1/2 "	"	2:20
Mixtură foarte fină (Cuba, Aur, Mocado, Mocca) 1/2 Klgr.	"	2:60

Tea:		
Rămășițe de tea 1/2 Klgr.	Cor.	2:50
Tea de Congo 1/2 "	"	3:—
Mixtură pentru familie 1/2 Klgr.	"	5:—
Tea imperială foarte fină 1/2 Klgr.	"	6:—
Tea Ceylon foarte aromatică 1/2 "	"	7:—
Mixtură excelentă de prăjituri pentru tea 1/2 Klgr.	"	—80

Rum:		
1 litru rum pentru tea de familie	Cor.	1:90
1 litru rum fin de Brazilia	"	2:40
1 sticlă 7/10 rum de Jamaica	"	3:50

Renumitul „ARDEIU KOTÁNYI” se vinde în cutii originale.

Kotányi János,

mare comerciant de cafea și tea.

(Seghedin, Budapesta, Viena, Döbling, Berlin, Abazia) și
Arad, József-főherceg-ut Nr. 3

in edificiul băncii „Arad-Csanádi Takarékpénztár).
(Nr. telefonului 809).

**Recomand
canari cu tril nobil**

din propria, prăsilă în mare, cu prețul cel mai ieftin, exemplare excelente cu voce foarte plăcută și tremurătoare: Expedarea o fac cu poșta (rambursă) pe propriul meu rizic garantând pentru sosirea nevătămată sănătoasă și veridică a exemplarelor. Bărbătușii cântăreți cu 8-10-12-16-20-25 cor, Femeiuște cu 3-4-5 cor. Catalog de prețuri și îndrumări pentru tratamentul paserilor canarice la cerere trimit cu plăcere fiecăru, gratuit.

ISIDOR MURGU
— prăsitore mare de paseri canarice —
LUGOJ, STR. GURAN Nr. 19.

KOHN JAKAB

VĂPSITOR ȘI ZUGRAV.

ARAD, STR. WEITZER-JÁNOS 17.

ANGAJEAZĂ ORICE LUCRARE DE SPECIALITATE. EXECUȚIE SOLIDĂ CU PREȚURI SCĂZUTE. LUCRĂRI PENTRU PROVINCIE SE EXECUTĂ PROMT ȘI ELEGANT.

**PRIMA FABRICĂ de MOBILĂ în VĂRȘET
LEONH. SCHULZ**

PROPRIETAR:

Văduva HUGO APFELBAUM

GEL MAI MARE DEPOSIT DE
MOBILĂ ÎN UNGARIA DE SUD.

CALITATE PRIMĂ! — PRODUCERI PROPRII
PREȚURI MODERATE.

VĂRȘET STR. KUDRITZER
No. 11 și 16.

(TÂRGUL LEMNELOR). — ÎNTEMEIATĂ LA 1865

Pentru sezonul de toamnă și iarnă!

Recomand magazinul meu bogat asortat în ::
pălării de bărbați, albituri, cravate și mițe.

Mare asortiment de pălării de băieți pe lângă prețuri fixate. Totdeauna recomand
atelierul meu de blănărie
pentru toate lucrările ce cad în branșa aceasta pe lângă serviciul cel mai prompt.

Cu stimă:

IOAN BĂLINT „JÁNOS”
Timișoara-Fabric. Palatul orașului.

**Desfacere de
prăvălie
concesionată**

Hoffmann
Sándor

ARAD, (Palatul teatrului).

Toată marfa din magazinul meu voi vinde-o cu prețul de cumpărare, unii articoli chiar și sub acest preț. Să ofere deci cel mai bun prilej pentru a târgui ieftin.

Paltoane-raglan lungi, pentru dame cu guler de blană, acum costă numai 19 florini, prețul de odinioară a fost 35 florini.

Căciule de blană nutria, negre, pentru copii, acum numai 1 fl. 90 cr. odinioară a fost 2 fl. 50 cr.

La mine se pot afla lucruri dela „Wiener Schossfabrik” cu prețuri originale de fabrică, rochiile frumoase în orice culoare 2 fl. 25 cr., mai fine dela 4 fl. 50-5 fl.

Albituri pentru femei, parcheturi, pânze, postavuri, dantele și articole de lux pe lângă prețuri enorm de ieftine.

Cămeși femești brodate: 1 fl. 65 cr.; calitate mai bună 2 fl. 25 cr. și 2 fl. 60 cr. Un val de pânze de 30 cote 6 fl., calitate mai bună 7 fl. 50 cr.;

Un carnis (sustinător de perdea) frumos de aramă 1 fl. 75 cr., mai fin masiv 2 fl. 50 cr.

Un vitrage (sustinătoare de perdea la ușă) de aramă 15 cr.

Resturi de șifoane și pânze în preț de jumătate.

Rog priviți galantarele mele.

CAFEA TEA RUM

permanent proaspet prăjită.

din cele mai bune soiuri.

in sticle originale și propriu umplute se află numai la

„ATLANTICA“ IMPORT DE CAFEA
ȘI TEA.
ARAD, Bulevardul Andrassy Nr. 20.
(Telefon Nr. 609).

GYAPJAS LAJOS

măestru zidar diplomat
ARAD, str. Illés nr. 38.
(Casa proprie).

Primește ori-ce lucrări
: în bransa aceasta. :
Face și execută planuri
de zidiri pe lângă prețu-
turile cele mai moderate.

Noutăți igienice de gumă și bășică de pește.

Specialitate preservativă fabricat veritabil francez și american în pachete originale.

Recomandată de medicii!

Garanță.

Nou!

„Fatime“ I și II calit. Prețul I
duzină 6 și 8 coroane. —
„Semiramis“ I și II calit. Prețul
duzină 10 și 12 coroane. —

Ambele feluri de preservative sunt cele mai excelente produse din această specialitate și se pot procura exclusiv la mine.

NOU! „Auto vaginal spray“ **NOU!**

Cel mai sigur și mai practic mijloc de prezervare a veacului nostru. Prețul per bucată 15 cor.

Se trimite direct prin fabrica de instrumente medicale și articole de gumă

KELETI I. Budapest, IV.,

Koronaherceg - utca 17. Prov.

Cereți gratuit și francat preinteresantul meu cel mai nou preț curent ilustrat cu peste 3000 de ilustrațiuni.

Fondat 1878.

Telefon 13 - 76.

Mijlocitori se caută în fiecare oraș cu proviziune considerabilă.

Frideric Hönig

Arad, str. Rákoczi Nr. 11—28.

∴ Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat. ∴

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată : pe motor de vapor :
Fondat la 1840.
Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă cos. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiaș tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30 procente la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se pot învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Folosește Doamnă

„Crema Margit“ a lui Földes

ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul.

„Crema-Margit“ e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată, care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil, ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen
A R A D.

NEUMANN M.

CROITOR DE BĂRBAȚI.

COSTUME DE FRAC, SMO-
CHING, REDINGOT ȘI JA-
CHET, GATA SAU DUPĂ
MĂSURA IN EXECUTARE
: NEESCEPȚIONABILĂ. :

Furnisorul curții cesare și regale și al camerei, depozit de haine pentru bărbați, copii și fetițe în

A R A D.

Români! Replantați viile, cu altoi dela firmă română!

„MUGURUL“

ÎNȘOTIRE ECONOMICĂ ELISABETOPOLE
ERZSÉBETVÁROS — (Kisküküllő vm.).

Altoi de vițe!!

Calitate distinsă, pe lângă cele mai moderate prețuri și soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină. Ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină. Se află de vânzare la înșotirea economică

„MUGURUL“

ELISABETOPOLE — ERZSÉBETVÁROS.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n-au fost atacate de peronosporă. Altoii sunt desvoltați la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată! La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băeții la cursul practic de altoit!

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vrea binele.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Nr. Telefonului la fabrică 423.

FABRICĂ PENTRU MATRAȘE, MOBILE DE FIER ȘI ARAMĂ.

Recomandăm Onor. public **mobilele** noastre de fier și aramă, fabricate proprii, executate excelent.

Madrațe cu ramă de fier sau de lemn, în orice măsură, executare solidă.

Efectuim orice reparări, precum și văpsirea mobilelor de fier.

FABRICA: ATELIER:
ARAD. STR. AULICH LAJOS Nr. 14. | ÎN STR. JÓZSEF-FŐHERCZG Nr. 7.

Prețurent trimitem la cerere gratis și franco. (Telefon Nr. 423). — Rugând binevoitoarele comande, semnăm

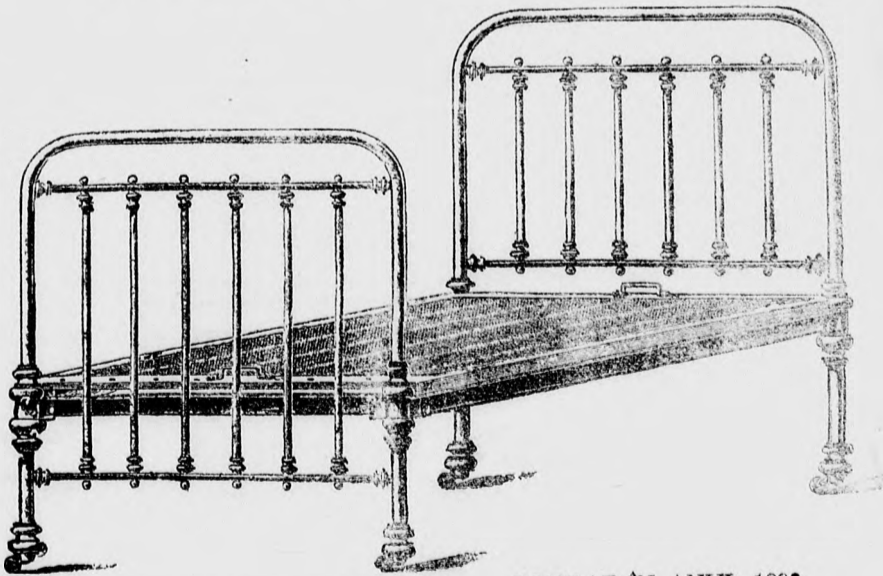
Cu stimă:

FRAȚII FLEISCHER.

Tot aci se primese învățacei din casă bună, cu plată, pentru atelierul de lăcătușerie și lustruire.

Nr. Telefonului la atelier 183.

FONDAT ÎN ANUL 1893.

FONDAT ÎN ANUL 1893.

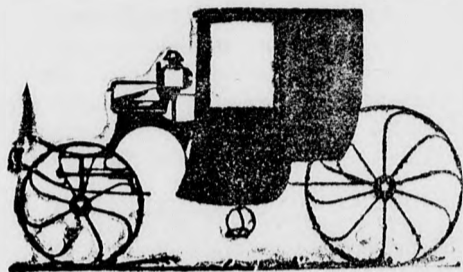
Kováts és Thomay

fauri și fabricanți de trăsuri

Arad, Strada Kossuth Nr. 2.

Avem onoare a recomanda atelierul nostru cu renume bun de

făurit și fabrică de trăsuri.

După cunoștințe de 7 ani câștigate în fabrica Kölber Testvérek, furnisorii curții regale, ne-am așezat aici și suntem în poziția a satisface celor mai mari recerinte. Pregătim trăsuri nouă în orice execuție, asemenea facem reparaturi pe lângă prețuri convenabile.

Cu deosebită stimă:

Kováts și Thomay,
faur și fabricant de trăsuri.

Depozit de trăsuri gata.

Catalog gratis și franco.

In grădina de iarnă a „Hotelului Central“ condusă în spirit modern găsește Onor. Public beuturi și bucătăria care indestulește cele mai delicioase dreptensiuni. După teatru cină caldă.

Pentru cununii și bancheturi săli separate. Zilnic taraf de țigani de primul rang. In cafenea după teatru cină exquisit.

Cu deosebită stimă:

AUGUSTIN CSERMÁK
hotelier.

Arme de vânătoare
sistem Novotny,
Revolvere
sistem

Frommer, Browning, Steyr-Pieper.

Floberte și pistoale, gramfoane de tot soiul, violine, flaute, tamburine, ghitare, cimbale, citere, harmonice. Binoculi și ochiane originale franceze, ochiane cu prisme sistemul cel mai nou, aparate de fotografiat, candelabre, mobile de aramă, dulapuri de gheață, căhale, cuptoare, aparate moderne de ras, jantane de piele veritabilă, non plus ultra în eleganță și durabilitate de toată mărimea, jante de mână, precum și **tot felul de articole de sport** cu prețurile cele mai ieftine și de calitate cea mai excelentă

se pot cumpăra pe rate lunare minimale

în conturent semestral sau anual dela

„GENTRY“

Societate pe acții pentru mărfuri comerciale și articole de sport.

BUDAPESTA VII. Bulevardul Elisabeta No. 48.

Scrieți românește!

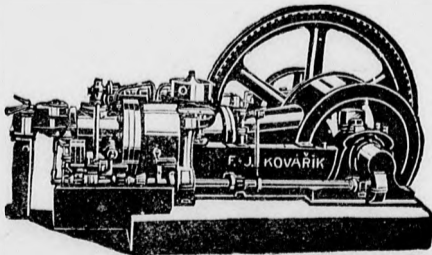
Liste de prețuri trimitem gratis și franco oricui despre oricare articol.

Fabricat de primul rang.

Chezășie pentru funcțiune sigură.

Cel mai nou sistem de mașini de treerat cu abur sau motor, construcție patentă.

Motoare cu olei brut și motoare sugătoare cu gaz, presiune mare, sistem Diesel.

Despărțământ pentru tot felul de mașini agronomice. Mașini de abur, de treerat, secerat, cosat, sămănat etc. în cea mai solidă executare.

Kovárik F. és J.

prossnitzi gép- és motorgyár r.-társ. fióktelepe.

Budapest, V., Szabadság-tér. Nr. 14.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29.349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu—Nagyszében.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul diecțiunii: PARTENIU COSMA,

directorul executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloacește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca aevizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afari sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca gener. de asigurare”

Sibiu—Nagyszében. (Edificiul „Albinei”).

Au sosit cele mai frumoase și mai noi ghete de vară și toamnă.

Ghetele de bărbați și dame
Salamander

cu renume mondial, se capătă în culoare galbină și neagră cu 16 coroane 50 fleri exclusiv la mine.

Weinberger János

prăvălie de ghete de rangul I-ii.

Arad, piața Andrassy Nr. 20.

Comanțele din provincă se execută încă în aceeași zi.

25 (11)

Recomand magazinul meu de modă pentru femei și bărbați de galanterie.

Dispon de orice marfă pentru sezonul de toamnă și de iarnă, precum: cămeși, ciorapi, ploiere, cravate, gulere etc., tot felul de lucruri de manufactură.

Prețuri solide!

Rog binevoitorul sprijin al publicului român. Cu deosebită stimă:

NICOLAE MIUȚA
BISERICA-ALBĂ
(FEHÉRTEPLOM).

ARADI IPAR- és NÉPBANK.

MEGHIYÁS.

Az „Aradi Ipar- és Népbank“ tisztelt részvényeseit 1912. évi február 11-én délelőtt 10 órakor az intézet emeleti üléstermében tartandó

XLII-ik évi rendes közgyűlésére

ezzel tisztelettel meghívom.

TÁRGYSOROZAT:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság jelentése az 1911. évi augusztus hó 10-én tartott rendkívüli közgyűlésen elhatározott 4375 drb. 400 korona névértékű új részvény kibocsájtási műveletről.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1911. évi szárszámodások megvizsgálása, a mérleg megállapítása, valamint a tiszta nyereség felosztása és a felmentvények megadása iránti határozathozatal.
4. Az igazgatóság egy új tagjának megválasztása 1 évre.
5. Az igazgató-választmány három új tagjának megválasztása 1 évre.
6. Esetleges indítványok.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 69. §-a értelmében részvényeiket folyó évi február hó 10-ig az intézet főpénztáránál elismervény ellenében letenni sziveskedjenek.

Az alapszabályok 68. §-a értelmében szavazatképes részvényesnek csak az tekintendő, kinek részvénye a közgyűlés megtartása előtt legalább 3 hóval az intézeti részvénykönyvben saját részére beiktatva van.

Arad, 1912. évi január hó 24.

Szalay Károly, s. k.,
elnök-igazgató.

Nu numai pentru publicul din loc dar și pentru cel din provincie este de însemnătate dacă își cumpără cele trebuincioase din

prăvălia de dantele (Csipke áruház)

din strada Asztalos Sándor nr. 4, pentru că a sosit marfa de iarnă și o vinde pe un preț foarte ieftin:

Rugăm a ceti prețurile mai jos însemnate.

Mănuși de lână curată pentru bărbați și femei 35 cr.	Cămăși trico, jaeger, pentru bărbați și femei . . . . . 90 cr.
Mănuși de lână curată pentru copii, vârgate sau albe . . . . . 20 cr.	Ismene trico, jaeger, pentru bărbați și femei 80 cr.
Ciorapi pentru femei, jaeger, vârgați sau albi 45 cr.	Trico pentru copii, jaeger . . . . . 50 cr.
Ciorapi pentru femei, împlețiți . . . . . 25 cr.	Blouse flanel . . . . . 75 cr.
Gamasch de lână pentru copii . . . . . 45 cr.	Neglige flanel . . . . . 2.70 cr.
Mănuși glacé captușite pentru femei . . . . . 75 cr.	Blouse din materie . . . . . 1.20 cr.
Mare deposit în dantele spre ales:	Taft de mătase 70 cr.
Cămăși pentru copii R. chiffon 85 cr.	Blouse de mătase vârgate 70 cr.
Cămăși pentru copii zephir colorat 85 cr.	Plolere pentru bărbați și femei 1 fl. 20
Cămăși pentru bărbați R. R. chiffon 99 cr.	Cămăși pentru fetițe R. chiffon 48—65 cr.
Cămăși de noapte pentru bărbați 1 fl. 20 cr.	Batiste, duzina cu 58—1.20 cr.
Cămăși pentru femei R. Chiffon 75 cr.	Gulere numai 7 cr. bucata
Ismene pentru femei R. chiffon 74 cr.	Mangete părechea 6—8 cr.
Jlpon de klott cu crețe duble 1 fl. 50 cr.	Congrè lucrul de mână 1 fl. 25 cr.
Jlpon de mătase 3 fl. 75 cr.	
	Dantelă metru dela 1 cor. in sus
	Panză de dantelă dela 25 cr.
	Gulere de dantelă 50 cor.
	Cravate pentru bărbați 10 cr.
	Mănuși glacé obicinuite 58—85 cr.
	Mănuși glacé albe lungi 1 fl. 50 cr.
	Ciorapi pentru femei 39 cr.
	Bretele 30 cr.
	Mare deposit in dantele spre ales!

Acestor prețuri corespunde calitate bună și trainică.

Afară de acestea au sosit în mare cantitate cărpe de berlin împletite, cărpe nimalaia, gilețe împletite, gamasch împlețiți și trico pentru femei, paltoane, caraciil pentru copii, Șaluri împletite de mătase. Broderii fine elvețiene. Perdele, aceporințe de pat tüll, corsete reform. Surțe de luster și clott.

Covoare linoleum. Albituri fine pentru femei. ș. a. ș. a.

Prețuri surprinzător de eftine!

Prețuri surprinzător de eftine!

Rugăm pe p. t. public cumpărător a se convinge de eftinătatea prețurilor.

Cu stimă: **Csipke Aruház.**

Nouă tipografie românească în Arad, strada Zrinyi Nr. 1a.

Tipografia „Concordia”

atelier tipografic al ziarului „ROMÂNUL” și al
foii populare a partidului, „POPORUL ROMÂN”

Anunță cu adânc respect onoratului public românesc în-
trarea sa în activitate, în serviciul cultural al neamului,
stând la dispoziția comitetului nostru național. :: ::

Provăzută cu aranjament tehnic modern, care
îi dă putința să execute lucrări alese și
o o artistice în ale tipografiei, o o

Tipografia „Concordia”

are afară de mașina mare, cu care se tipăresc
organele publicistice ale partidului nostru națio-
nal, încă două mașini, noi, apte pentru executarea
celor mai fine lucrări grafice :: :: :: ::

Tipărituri de bancă, tot soiul de tipărituri pentru birouri
avocațiale, invitații, anunțuri și orice fel de tipăritură se
execută solid, frumos și se computează cu prețuri moderate la

Tipografia „Concordia”

Roagă onoratul public românesc pentru binevoitorul sprijin.

În ur
silvaniei
juriului în
mine și d
momentar
actele de
ției d-lui
mănești
le însoțes

luat în Br
d-lui dr. A
domnii dr
Octavian C

1. D
dr. Lucian
C. Tăslău
bărbați d
afirmațiun
numeroase
în activita
mănu” N
1912).

2. F
Goga, pre
domnul c
acesta a
pe domni
Albina di
în Brașov
3. I
se cei pa
juriu, ale
Băseanu
Dup
Vecerdea
alegere d
incheiat.

Oct. C.
Dr. Luc

Pro
domnii c
comunica
constitui
mese să
președin
Dr.

Pe

Dr.

Su
ticolul c
„Câteva
din Nr.
1)